

Samen over grenzen

GAMBIA

VRIJE MINOR BUITENLAND

Michelle Mulder

Student nummer: 21001243

Pabo 4

ALGEMENE GEGEVENS

Auteur: Michelle Mulder
Adres: Hunenbaan 46
Postcode: 7822 EC
Woonplaats: Emmen
Telefoonnummer: 0613116353
E-mail: mulder575@hotmail.com
Studentnummer: 21001243
Pabo 4: 2011/2012

Stageschool gegevens:

Marie Rita's School
Latri-kunda
The Gambia

CCLK School
Latri-kunda
The Gambia

Begeleider:

Peter Geerdink
peter.geerdink@stenden.com

SAMENVATTING:

Voor mijn vrije minor buitenland heb ik gekozen om onderzoek te gaan doen naar het samenwerkend leren. Kunnen wij het samenwerkend leren uit Nederland ook toepassen in Gambia? Hoe kunnen we dat toepassen en heeft het ook toevoeging aan het Gambiaans onderwijs? Tijdens mijn stages in Nederland had ik al veel gezien van het samenwerkend leren en werd ik nieuwsgierig naar hoe dit in Gambia zou zijn.

Ik ben begonnen met het maken van een onderzoeksplan zodat de richtlijnen van het onderzoek vast stonden. Eerst heb ik me verdiept in hoe ik onderzoek moest doen. Daarna ben ik gaan kijken naar het land, het onderwijs en natuurlijk de cultuur van Gambia. Ook ben ik me gaan verdiepen in de theorie van het samenwerkend leren.

Bij de voorbereiding van de lessen heb ik de theorie van het samenwerkend leren, maar ook de facetten van het onderwijs in Gambia en de cultuur meegenomen. Door de samenwerkingstructuren in de lessen te verwerken heb ik mijn doel bereikt; 'Het samenwerkend leren toepassen in Gambia'.

De conclusies en aanbevelingen heb ik geschreven aan de leerkrachten in Gambia, de overheid in Gambia en studenten uit Nederland die in Gambia les gaan geven.

Dit onderzoek zal bijdragen aan meer samenwerkend leren in het Gambiaans onderwijssysteem.

INHOUDSOPGAVE

Algemene gegevens.....	2
Samenvatting:	3
Inleiding.....	7
Hoofdstuk 1: Probleemanalyse	8
1.1 Probleemstelling.....	8
1.2 Motivatie	8
1.3 Bronnen	8
Hoofdstuk 2: Het theoretisch kader.....	9
2.1 Het samenwerkend leren	9
2.1.1 Wat is het samenwerkend leren?.....	9
2.1.2 Waarom het samenwerkend leren?.....	10
2.1.3 De voorwaarden van het samenwerkend leren	10
2.1.4 De sleutelbegrippen van het samenwerkend leren	11
2.1.5 Je klassenorganisatie bij het samenwerkend leren.....	13
2.2 Het samenwerkend leren in Nederland	16
2.2.1 Klassikale samenwerkingsstructuren:	16
2.2.2 Samenwerkingsstructuren in teams:.....	17
2.2.3 Samenwerkingsstructuren in tweetallen	19
2.2.4 Samenwerkingsstructuren en het directe instructiemodel:	20
2.2.5 Mijn ervaringen met het samenwerkend leren	22
2.3 Onderwijs in Gambia	23
2.3.1 Gambia	23
2.3.2 Taal	23
2.3.3 De opbouw van het onderwijs	23
2.3.4 Het onderwijs	24
2.3.5 De overheid	25
2.3.6 Soorten scholen.....	25
2.3.7 Samenwerkend leren in Gambia	25
2.3.8 Cultuurverschillen in Gambia	26
Hoofdstuk 3: Onderzoeksopzet	27
3.1 Probleemstelling:.....	27

3.2 Motivatie onderzoek:	27
3.3 Onderzoeksvraag:.....	27
3.4 Deelvragen:	27
3.5 Hypothese:	27
3.6 Onderzoeksgroep:	27
3.7 Onderzoeksinstrument:.....	28
3.8 Hoe is de onderzoeksvraag tot stand gekomen uit de probleemstelling:	28
Hoofdstuk 4: Praktisch Kader	29
4.1 Vergaderingen	29
4.2 Fundraising	29
4.3 Ouderavond.....	30
4.4 Eind presentatie	30
4.5 Presentatie in Tilburg	30
4.6 Stage	31
4.7 De activiteiten in Gambia	32
4.8 De gegeven lessen	33
Hoofdstuk 5: De resultaten	39
Hoofdstuk 6: Conclusie, aanbeveling en discussie	40
6.1 Uitkomst hypothese	40
6.2 Antwoord op onderzoeksvraag en de deelvragen	41
6.3 Aanbeveling	43
6.4 Discussie	43
Literatuurlijst.....	44
Bijlagen	45
Bijlage 1: Urenverantwoording	45
Bijlage 2: Eigen reflectie	50
Bijlage 3:Foto's lesgeven	51
Bijlage 4: Foto's excursies.....	52
Bijlage 5: Verslag Gambian College	55

Bijlage 6: Verslagen waarbenjij.nu	58
De eerste indrukken	58
De eerste week al bijna weer voorbij!.....	61
Afscheid groep 1 & begin van week 2!	64
Voor het eerst lesgeven & ook tijd voor ontspanning	66
Ik wil nog niet naar huis! Nog lang niet!.....	68
Bijlage 7: Evaluatie leerkrachten CCLK	70

INLEIDING

‘Wij zoeken studenten die met ons meewillen om les te gaan geven in Gambia’.

Bij het horen van deze zin gebeurde er veel in mijn lichaam. Ik droomde er al een tijd van om naar het buitenland te gaan. Wat zouden we daar allemaal gaan zien? Wat wordt er van me verwacht? En op welke manier zal deze reis goed zijn voor mijn opleiding?

In oktober zijn we vertrokken na een aantal maanden met praktische voorbereidingen en verwachtingen scheppen. In die maanden moest ik ook een onderwerp vinden waar ik mijn onderzoek voor de Vrije Minor in kon doen. Ten eerste wist ik al dat ik mijn blik op het onderwijs wilde verruimen. Maar op welk gebied? Uiteindelijk heb ik besloten om te gaan kijken naar het samenwerkend leren in Gambia. Daarvoor moest ik natuurlijk goed van tevoren weten wat het inhoud. Ik heb hiervoor ook gekeken naar de cultuurverschillen en het onderwijssysteem in Gambia.

In Nederland ben ik al begonnen met de theoretische verdieping van het samenwerkend leren. Naast de theorie heb ik in de verschillende stages natuurlijk al veel gezien wat betreft het samenwerkend leren. Al deze ervaringen heb ik gebruikt om een duidelijk beeld te krijgen van het samenwerkend leren.

Waar moest ik vooral op letten in Gambia? Door observaties, gesprekken met leerkrachten, bezoeken aan verschillende scholen, de hogeschool en universiteit van Gambia en natuurlijk door zelf lessen geven zal ik een antwoord vinden op de onderzoeksvraag. Daarna kan ik aan de slag met het advies geven en het samenwerkend leren introduceren in Gambia.

Naast het onderzoek moet er natuurlijk ook geld ingezameld worden. We hebben veel verschillende acties opgezet om materialen te kopen die we konden gebruiken in Gambia. Deze zijn allemaal per schip vervoerd naar Gambia en zo konden we goed laten zien hoe wij lesgeven in Nederland.

Ik heb voor dit onderzoek samengewerkt met Marije Buiten. Wij hebben een persoonlijk onderzoek gedaan, maar samen een probleemstelling geformuleerd. Onze conclusies en aanbevelingen zijn individueel.

In dit verslag kunt u lezen op welke manier ik te werk ben gegaan in Gambia en hoe ik tot het antwoord van mijn onderzoeksvraag ben gekomen.

Ik wens u veel leesplezier,

Michelle Mulder

HOOFDSTUK 1: PROBLEEMANALYSE

In dit hoofdstuk staat de probleemstelling en motivatie voor dit onderzoek. De probleemstelling heb ik geformuleerd aan de hand van de vragen die staan in 'Skill Sheet D3' uit het boek '*ontwikkeling door onderzoek*' (Kallenberg, Koster, Onstenk, Scheepsma, 2007)

1.1 PROBLEEMSTELLING

In het Gambiaans onderwijs aan kinderen tussen 4 en 12 jaar wordt veelal in één werkvorm lesgegeven: de directe instructie met individuele verwerking. Didactisch is het onderwijs in Gambia zeer zwak. Er wordt weinig tot niet samenwerkend leren, projectmatig leren en leren volgens de leerlijnen toegepast. Het grootste probleem is het werken volgens verschillende werkvormen.

1.2 MOTIVATIE

Ik ben erg benieuwd naar het onderwijssysteem in Gambia. Elk kind heeft recht op goed onderwijs. Daarom wil ik graag onderzoeken of ze in Gambia gewend zijn om samenwerkend leren toe te passen. Ik vind samenwerkend leren goed voor kinderen omdat ze zelf bewust worden van het leren. Daarnaast vergroten ze hun sociale vaardigheden. In Nederland zijn we gewend om coöperatieve werkvormen te gebruiken en weten we bijna niet anders meer. Ik wil graag onderzoeken hoe de leerkrachten en de leerlingen in Gambia er tegen over staan.

1.3 BRONNEN

Voor dit onderzoek heb ik verschillende bronnen gebruikt. Voor informatie heb ik gekeken op websites en boeken gelezen. In de literatuurlijst vind u de bronnen die ik gebruikt heb om het antwoord op mijn onderzoeksvraag en de deelvragen te vinden.

HOOFDSTUK 2: HET THEORETISCH KADER

Om het onderzoek goed uit te voeren heb ik verschillende onderwerpen bestudeerd. De theorie van het samenwerkend leren heb ik bestudeerd en in het eerste hoofdstuk kunt u lezen wat het samenwerkend leren nu precies is. Daarin vindt u ook de zes sleutelbegrippen van het samenwerkend leren.

Ook heb ik beschreven hoe het samenwerkend leren in Nederland wordt toegepast en welke structuren wij vaak gebruiken. Ook kunt u lezen over het samenwerkend leren in Gambia, de verschillen tussen Gambia en Nederland en welke invloed de cultuur heeft op het onderwijs in Gambia.

2.1 HET SAMENWERKEND LEREN

2.1.1 WAT IS HET SAMENWERKEND LEREN?

Samenwerkend leren is een onderwijssituatie waarin het leren van de kinderen wordt bevorderd. Het leren wordt actief overgedragen aan een groepje kinderen. Als leerkracht zorg je ervoor dat de leerlingen de middelen hebben en krijgen om het leren op de goede manier vorm te geven.

Er zijn zes sleutelbegrippen waardoor het samen leren effectiever is dan het individueel leren. Als leerlingen in groepjes bij elkaar zitten zonder deze sleutelbegrippen is het werken geen samenwerkend leren.

Hieronder 4 kenmerken van het samenwerkend leren:

- De leerlingen werken doelgericht.
- De leerlingen voelen zich verantwoordelijk.
- De leerlingen gebruiken elkaar om tot een oplossing te komen.
- De leerlingen voeren de taak zelfstandig uit met een coachende/begeleidende leerkracht.

Het is dus belangrijk dat kinderen goed weten wat er van hun verwacht wordt en dat de opdracht en het doel van de les duidelijk is. Ook moet ieder zijn eigen verantwoordelijkheden goed kennen, want ze moeten samen tot een goed einde van de opdracht komen. Ook moeten ze van elkaars talenten en vaardigheden leren. Als leerkracht is het belangrijk om het hele proces en de problemen goed te bespreken in de groep. Er moet dus een fijn, veilig en stimulerend leerklimaat voor de leerlingen zijn.

Als leerkracht is het erg belangrijk om de verantwoordelijkheid bij de kinderen te leggen. Je neemt dus een andere rol aan, die van coachend en controlerend. Voordat je begint maak je afspraken met de klas, zo weten de kinderen hoelang ze de tijd hebben, hoe ze de groepen moeten verdelen en wat er van ze verwacht wordt. Als leerkracht moet je goed de doelen van het samenwerken benoemen en het eindresultaat in zicht houden.

2.1.2 WAAROM HET SAMENWERKEND LEREN?

Bij het samenwerkend leren gaat het niet alleen meer over het overdragen van de kennis naar de leerlingen, maar naar het verwerken, het analyseren en toepassen van de informatie door de kinderen zelf. Naast het feit dat een kind sneller en effectiever leert bij het samenwerkend leren, speelt dit ook een grote rol bij het ontwikkelen van sociale en communicatieve vaardigheden. De kinderen leren omgaan met verschillen tussen kinderen en het leerklimaat in een school wordt dan bevorderd.

Er spelen meerdere vaardigheden een grote rol bij het uitvoeren van het samenwerkend leren. Zo is het belangrijk dat de leerlingen beseffen dat ze elkaar nodig hebben. Ieder kind krijgt dus zijn eigen taak in de opdracht. Ze zijn dus individueel verantwoordelijk voor hun eigen taak, maar ook voor de gehele opdracht die ze samen met het team uitvoeren.

Er wordt een beroep gedaan op hun vaardigheid om te communiceren met elkaar. Ook moet je samenwerken met kinderen waar je een mindere band mee hebt. Je moet dus na elkaar luisteren, accepteren en helpen waar dat nodig is. Loopt het proces niet zoals je zelf zou willen moet je dat ook kenbaar durven maken. Er wordt dus een groot beroep gedaan op de sociale vaardigheden van een kind. Als leraar moet je erop toezien dat het proces van samenwerkend leren goed verloopt en hier met de kinderen op reflecteren.

Door dit hele proces blijken leerlingen beter in staat te zijn om hun eigen kennis te construeren en de kennis te koppelen aan de praktijk.

Naast het ontwikkelen van kwaliteiten van de kinderen is het voor de leerkracht ook fijn om als de groepen goed aan het werk zijn, hun handen vrij hebben voor het begeleiden van individuen of kleine groepjes. Daarnaast heeft de leerkracht ook tijd om te observeren en de voortgang te bekijken.

2.1.3 DE VOORWAARDEN VAN HET SAMENWERKEND LEREN

Bij het samenwerkend leren zijn er een aantal voorwaarden waaraan het moet voldoen, zodat het ook echt samenwerkend leren is.

1. Positieve wederzijdse afhankelijkheid

De opdracht is zo geformuleerd dat leerlingen elkaar nodig hebben voor een goed resultaat. Dit kan bijvoorbeeld door elke leerling een rol te geven. De opdracht kan pas succesvol worden afgerond als elke leerling zijn taak naar behoren heeft uitgevoerd.

2. Individuele verantwoordelijkheid

Elk groepslid is aan te spreken op zijn bijdrage aan het groepswerk, dit om te voorkomen dat een groepslid de rest van de groep al het werk laat doen.

3. Directe interactie

De inhoud van de opdracht nodigt uit tot het veelvuldig praten met elkaar. Om dit te bevorderen moet er rekening gehouden worden met de groepsgrote, deze mag niet te groot zijn (meestal 2 - 4 leerlingen).

4. Samenwerkingsvaardigheden

Om goed te kunnen samenwerken moeten leerlingen over bepaalde vaardigheden beschikken. De leerkracht moet nadrukkelijk aandacht schenken aan deze vaardigheden en ze veelal aanleren voordat aan een opdracht begonnen kan worden. Hierbij valt te denken aan: elkaar laten uitpraten, luisteren naar elkaar, de inbreng van een ander respecteren enz.

5. Evaluatie van het groepsproces

De leerlingen evalueren zowel het proces als het product. Hierbij wordt aandacht geschonken de bovenstaande punten. Dit kan zowel groepsgewijs als klassikaal.

2.1.4 DE SLEUTELBEGRIPPEN VAN HET SAMENWERKEND LEREN

Als leerkracht is het belangrijk de volgende sleutelbegrippen te volgen. Als je deze beheerst kun je het samenwerkend leren goed toepassen in de klas. Deze sleutelbegrippen zijn opgesteld door DR. Spencer Kagan uit '*Structureel Cooperatief Leren*'(2005)

1. Teams

De leerlingen werken samen in groepjes. Deze bestaan uit vier leerlingen die in tweetallen of in viertallen samen kunnen werken. Zij krijgen samen de verantwoordelijkheid voor de opdrachten en voor elkaar. De leerlingen worden ook op hun individuele werk aangesproken. De samenstelling van deze groepen is heterogeen. Leerlingen van verschillend niveau zitten bij elkaar, jongens en meisjes zitten door elkaar. Het werken in een team geeft ook een vertrouwd gevoel, waardoor de leerlingen meer durven. In een groep ontstaat: onderlinge begeleiding, sturing, tutoring, etc. Als de leerlingen op deze manier met elkaar te maken krijgen, komt er een grotere saamhorigheid in de klas.

2. Klassenmanagement

De inrichting van het klaslokaal en de invulling van de lessen veranderen. De leerlingen moeten bijvoorbeeld in elke situatie met elkaar kunnen samenwerken, zonder al te veel verschuivingen. De leerkracht zal bij de voorbereiding van de lessen rekening moeten houden met een overlegmoment. De leerlingen moeten over de aangeboden stof kunnen praten of reflecteren. Het is handig wanneer de leerkracht een duidelijk stilte teken gebruikt, waardoor er efficiënt met de tijd omgegaan kan worden. Manieren van materiaalverzorging, hanteren van klassenregels en normen moeten duidelijk zijn en een verantwoordelijkheid worden voor de hele groep. Er zal wel meer werkgeruis ontstaan, maar dat zal je als leerkracht moeten accepteren.

3. De wil tot coöpereren

De leerlingen moeten willen samenwerken. Er wordt veel van hen gevraagd. Zij moeten elkaar tot steun zijn, ze moeten geduld hebben met elkaar, zij moeten aardig zijn, zij moeten kunnen incasseren, etc. Om de wil van de leerlingen groter te maken is een goed pedagogisch klimaat noodzakelijk. Leerlingen moeten op een positieve manier benaderd worden en elkaar op een positieve manier kunnen benaderen. De leerkracht heeft hierin een grote voorbeeldrol. Binnen coöperatief leren wordt dit op twee manieren gestimuleerd.

4. Mogelijkheid tot samenwerking

Op allerlei manieren is het mogelijk om de leerlingen het samenwerken aan te leren. Modellen, rollen verdelen, structureren en reflecteren zijn de vier belangrijkste manieren. Het is goed om het samenwerken aan te leren. Leerlingen moeten kunnen zien hoe het werkt. Ze zijn met heel veel zaken bezig als ze aan het samenwerken zijn.

5. Basisprincipes

Er zijn vier basisprincipes waaraan coöperatief leren moet voldoen.

- Gelijkwaardige samenwerking: Leerlingen leveren d.m.v. verschillende werkvormen ieder een gelijkwaardige bijdrage aan het groepsresultaat.
- Individuele verantwoordelijkheid: Alle leden van het groepje waarin de leerlingen werken zijn individueel aanspreekbaar over het groepsresultaat, *iedereen* weet / beheerst het gevraagde.
- Positieve gezamenlijke verantwoordelijkheid: Om samen te komen tot een goed groepsresultaat is inzet van iedereen binnen de groep nodig!
- Simultane interactie: Alle leerlingen zijn gelijktijdig actief bezig met het onderwerp o.a. door het luisteren naar en praten met elkaar.

6. Structuren

Wanneer leerlingen moeten leren samenwerken, is het raadzaam om ze dit binnen duidelijk aangegeven kaders te laten doen. De leerlingen moeten het samenwerken leren. De leerkracht geeft daarbij precies elke stap aan die de leerlingen moeten uitvoeren.

2.1.5 JE KLASSENORGANISATIE BIJ HET SAMENWERKEND LEREN

Bij het samenwerkend leren moet je de klassenorganisatie aanpassen. De volgende punten zijn erg belangrijk voor een goede klassenorganisatie.

- Groeperen
- Regels in de groep
- Taken en rollen
- Inrichting van het lokaal

Groeperen:

Bij het samenwerkend leren heb je verschillende vormen van groeperen. Deze kun je afwisselen zodat je groepen kunt combineren en gescheiden kunt houden. Het uitgangspunt is dat de kinderen zoveel mogelijk zelf mogen kiezen, toch moet je hier als leerkracht een invloed op uit oefenen. Dit om te voorkomen dat het alle vriendjes bij elkaar komen te zitten en er kinderen overblijven.

Er zijn drie manieren om groepen samen te stellen:

1) Informele groepen:

Bij informele groepen stel je een groep voor een korte duur samen. In elke groep zitten ongeveer 2 tot 3 kinderen. De opdracht die je geeft moet duidelijk zijn zodat er weinig bewegingsruimte voor de kinderen is. Positieve wederzijdse afhankelijkheid, individuele aanspreekbaarheid en directe interactie zijn drie sleutelbegrippen die hier aan bod komen. Als je beginnend leerkracht met het samenwerkend leren wordt deze manier vaak gebruikt.

2) Taakgroepen:

Als je de klas in taakgroepen hebt verdeeld ben je bezig met een uitgebreidere vorm van het samenwerkend leren. Deze groepen blijven hetzelfde tot de taak volledig is afgerond. Dit heeft dus een langere duur. Als je de klas in taakgroepen verdeeld is het belangrijk dat de kinderen al enkele sociale vaardigheden hebben ontwikkeld om goed te kunnen werken in taakgroepen.

3) Vaste of basisgroepen:

Als je in de klas bezig bent om het effectief en samenwerkend leren te ontwikkelen kun je ervoor kiezen om vaste groepen te maken. De sociale vaardigheden worden in een vaste groep geoefend en begeleid. Het kan ook zijn dat de groepen voor een kleine taak veranderd worden, maar aan het eind van die tijdelijke taak gaan de kinderen weer terug naar hun basisgroep. Vaak zijn de vaste groepen heterogeen.

* Homogene groepen:

Een homogene groep is een groep waarbij de leerlingen in dezelfde groep zijn geplaatst op een identieke kenmerk. Bijvoorbeeld hetzelfde geslacht, hetzelfde niveau, dezelfde leerstijl of dezelfde sociale afkomst. Als je de leerlingen zelf laat kiezen dan is de groep vaak gebaseerd op dezelfde vriendschap. Het voordeel van een vrije keuze is dat de leerlingen meer steun van elkaar kunnen hebben, maar het nadeel kan de afleiding van de gezelligheid zijn. De leerkracht moet er goed op passen dat de sterke sociale leerlingen niet over de minder sterke leerlingen heen lopen. Het effectief werken is hierbij erg belangrijk. Verder wordt er vaak gewerkt met keuzestof, leerlingen moeten hier namelijk samen leren met andere leerlingen met dezelfde belangstelling of niveau.

* Heterogene groepen:

Een heterogene groep is een groep waarbij wordt gekozen voor verschillen. Sterke en zwakke leerlingen worden hierbij samen in één groep gezet, zodat ze elkaar omhoog kunnen halen. Ook moet je denken aan kinderen uit verschillende afkomsten bij elkaar te zetten, zodat ze elkaar beter leren begrijpen en accepteren. Als je werkt met heterogene groepen gaat het erom dat alle kinderen uit de klas met elkaar kunnen samenwerken. De leerkracht moet bij de heterogene groepen goed verdacht zijn om de sociale vaardigheden die de kinderen nodig hebben. Ook moeten alle kinderen de basisstof beheersen zodat ze allemaal op het basisniveau mee kunnen komen. Het is belangrijk om de groepen regelmatig te veranderen.

Regels in de groep

Zonder regels kun je niet werken. Tijdens het samenwerkend leren kun je op twee manieren regels opstellen. Als leerkracht kun je de regels bedenken en daarna aan de kinderen uitleggen, maar je kunt ook de kinderen zelf regels laten bedenken en onderbouwen. Een regel moet controleerbaar zijn, hij moet positief geformuleerd zijn en er moeten een beperkt aantal regels vastgesteld worden.

Hieronder een aantal regels voor het samenwerkend leren:

- Blijf in je eigen groep.
- Vraag eerst elkaar om hulp, voordat je hulp aan de leerkracht vraagt.
- Iedereen luister naar elkaar en kijk elkaar aan.
- Moedig elkaar aan om deel te nemen aan het gesprek.
- Vraag om hulp als je dat nodig hebt.
- Ga na of iedereen in het groepje het snapt.
- Praat zachtjes met elkaar.

Taken en rollen

Bij het samenwerkend leren worden verschillende rollen gebruikt. Welke rol je toepast hangt af van de klas, de opdracht en je eigen persoonlijke voorkeur.

*Als schrijver noteer je alle antwoorden op een vel papier.

*Als rekenaar reken je de antwoorden uit en controleer je ze eventueel op de rekenmachine.

*Als vrager stel je namens de groep een vraag aan de leraar.

Inrichten van het lokaal

Bij het samenwerkend leren zul je de inrichting van het lokaal vaak veranderen. Tijdens een vrij moment kun je een paar proefopstellingen neerzetten, zodat de kinderen goed weten hoe ze snel en flexibel het lokaal kunnen veranderen.

Het is belangrijk om te zorgen voor voldoende tussenruimte, zodat je overal goed langs, tussendoor en omheen kunt lopen. Geen enkel kind mag met de rug naar het bord zitten. Het bureau kun je het beste aan de zijkant van het lokaal zetten in plaats van vooraan de klas. Reserveer een plaats in de klas waar je extra instructie kunt geven.

2.2 HET SAMENWERKEND LEREN IN NEDERLAND

In Nederland wordt er veel gebruik gemaakt van het samenwerkend leren. Vooral in het hoger en middelbaar onderwijs wordt er veel gewerkt met het samenwerkend leren. In het basisonderwijs wordt hier ook steeds meer mee gewerkt. In Nederland wordt het samenwerkend leren ook wel coöperatief leren genoemd. Er zijn verschillende werkvormen waarbij je kunt samenwerkend leren.

Om het samenwerkend leren makkelijk te kunnen toepassen in de lessen zijn er verschillende samenwerkingsstructuren bedacht. Er zijn vijf elementaire samenwerkingsstructuren die een leerkracht kan toepassen. Deze samenwerkingsstructuren zijn:

- Tweetal Check
- Genummerde Hoofden
- Denken- Delen- Uitwisselen
- Team Interview
- Experts / legpuzzel

Als leerkracht kun je deze structuren in de loop van de tijd gaan aanpassen aan zijn eigen stijl. Ik zal hieronder zestien samenwerkingsstructuren die de leerkrachten gemakkelijk kunnen toepassen in verschillende onderwijssituaties beschrijven.

2.2.1 KLASSIKALE SAMENWERKINGSSTRUCTUREN:

* Tweevak vulling:

Leerlingen zoeken klassikaal uit wat de regel van de leerkracht is.

* Binnen – buiten kring (dit kan in tweetallen of klassikaal)

Leerlingen lopen rond in twee cirkels en beantwoorden vragen met wisselende partners.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open vragen
- Kennis vragen
- De kinderen hun mening laten geven.

*Hoeken

De leerlingen wisselen informatie uit met leerlingen uit verschillende hoeken.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Informatie uitwisselen en verzamelen

-Taal, zaakvakken en rekenen.

* Wandel en wissel uit

De leerlingen bewegen door de klas en wisselen informatie uit met verschillende klasgenoten.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open vragen
- Informatie uitwisselen

* Doe mee en vertel (dit kan in teams en klassikaal)

Teams discussiëren over een bepaald thema en de ideeën worden in de klas gedeeld.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Behandelen van actuele onderwerpen
- Informatie uitwisselen en verzamelen
- Vormen van een mening

2.2.2 SAMENWERKINGSSTRUCTUREN IN TEAMS:

* Beurt vier gedachte

Bij beurt- vier- gedachte worden de leerlingen gestimuleerd om na te denken over willekeurige discussievragen.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Behandelen van actuele onderwerpen
- Informatie uitwisselen en verzamelen
- Vormen van een mening

* Team interview

Leerlingen ervaren beide kanten van een interview, hierbij worden communicatie vaardigheden geoefend.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Informatie uitwisselen en verzamelen
- Tekstbegrip
- Vormen van een mening
- Taal, zaakvakken en rekenen.

* Tafelrondje

In teams werken de leerlingen om de beurt, schriftelijk, aan een antwoord op een vraag of aan een oplossing van een probleem.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open vragen met meerdere antwoorden
- Overeenkomsten en verschillen
- Kenmerken benoemen.

* Placemat (Windows)

De leerlingen kunnen de al bestaande kennis in beeld brengen, of nieuwe informatie sorteren.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open vragen
- Kennis en inzicht vragen

* Genummerde hoofden

De leerlingen moeten eerst zelf een antwoord geven, daarna gaan ze met elkaar overleggen om samen tot een goed antwoord te komen.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open en gesloten vragen.

* Puzzels

De leerlingen moeten in hun groep puzzelen om tot het juiste antwoord te komen.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Ontdekken van verhaalstructuur.

* Dobbelen

De leerlingen maken vragen over een tekst aan de hand van een dobbelsteen.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Tekstbegrip bij taal en zaakvakken.

2.2.3 SAMENWERKINGSSTRUCTUREN IN TWEETALLEN

* Denken, delen en uitwisselen

De leerlingen moeten hun eigen denken en leren vergelijken met het denken en het leren van een andere leerling.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open vragen
- Mening geven
- Het activeren van de voorkennis

* Om de beurt

De leerlingen moeten om de beurt een antwoord geven op een vraag.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open vragen met veel korte antwoorden.
- Overeenkomsten en verschillen.
- Oplossingen
- Taal, rekenen, zaakvakken en creatieve vakken.

* Tweetal check

De leerlingen lossen in tweetallen om de beurt een vraagstuk op, terwijl de andere leerling coacht.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Open vragen
- Taal, rekenen, zaakvakken en creatieve vakken
- Een goede samenwerking

* Flitskaarten

De leerlingen werken in tweetallen en memoriseren de feitenkennis van de leerling.

Deze opdracht is geschikt voor:

- Het aanleren van een vaardigheid (automatiseren en feitenkennis)
- Taal, rekenen en andere zaakvakken.

2.2.4 SAMENWERKINGSSTRUCTUREN EN HET DIRECTE INSTRUCTIEMODEL:

Samenwerkend leren is niet een totaalconcept dat alles in school compleet verandert, maar het biedt wel kansen om gelijkwaardig aandacht te besteden aan zowel de inhoudelijke als aan de sociale aspecten. Het is van belang te beseffen dat je als leerkracht zelf moet zoeken naar een juiste mix tussen zelfstandig werken, klassikale instructie en samenwerkend leren. In een vaste lesindeling zoals we die kennen vanuit het model directe instructie, kunnen vormen van samenwerkend leren worden ingevoerd. Hieronder worden per fase van het directe instructiemodel samenwerkingsstructuren besproken.

Fase 1: Activeren van voorkennis

- Zoek iemand die
- Mix tweetal gesprek
- Tweetal coach
- Zoek de valse
- Binnen en buitenkring
- Flitskaarten
- Waar of niet waar.

Fase 2: Uitleggen van de nieuwe stof

- Team interview
- Rondpraat
- Twee vergelijk

Fase 3: Begeleide inoefening

- Tafelrondje
- Rondpraat
- Denk tweetal vertel
- Tweetal coach

Fase 4: Zelfstandige verwerking

- Zoek iemand die
- Mix tweetal gesprek
- Tweetal coach
- Zoek de valse
- Binnen en buitenkring
- Flitskaarten
- Waar of niet
- Denk tweetal vertel
- Twee vergelijk

Fase 5: Terugkoppeling en evaluatie

- Team interview
- Rondpraat
- Tafelrondje
- Ik Ook groepen

2.2.5 MIJN ERVARINGEN MET HET SAMENWERKEND LEREN

Tijdens mijn stages ben ik verschillende werkvormen tegengekomen van het samenwerkend leren. Deze zal ik hieronder beschrijven.

Denken, delen, uitwisselen:

De leerkracht geeft de leerlingen een opdracht, de kinderen denken hier individueel over na en schrijven hun eigen antwoord op. Daarna worden deze antwoorden in tweetallen besproken. Alle antwoorden worden weer klassikaal uitgewisseld.

Flitsen

De kinderen maken zelf flitskaartjes en in tweetallen wisselen ze deze kaartjes uit. De helper stelt de vraag en controleert het gegeven antwoord. Het is belangrijk dat de helper af en toe complimenten geeft als het goed gaat. De rollen kunnen ook omgedraaid worden.

Duo's

De kinderen maken tweetallen en om de beurt maken de kinderen één opgave en de ander observeert en geeft hulp als dat nodig is. Het kind denkt hardop na zodat de helper kan zien of hij/zij de opdracht goed aanpakt. De helper controleert of het antwoord goed is en geeft dan een compliment. Als het antwoord niet goed is helpt de helper om het goede antwoord te vinden.

Woordenweb

De kinderen worden in groepen verdeeld en elke groep krijgt een groot vel papier. De groepsleden hebben allemaal een eigen kleur stift. Midden op het papier staat het onderwerp. Wat roept dit op bij de kinderen? Om de beurt schrijven of tekenen de kinderen wat er bij hun het eerst opkomt. De relaties tussen de begrippen wordt met lijnen aangegeven. De woordwebben worden toegelicht en eventueel opgehangen.

2.3 ONDERWIJS IN GAMBIA

2.3.1 GAMBIA

Aan de westkust van Afrika ligt Gambia, een arm en klein land. Eigenlijk is Gambia omsingeld door het land Senegal. Door Gambia heen loopt The Gambia River, die Gambia verdeelt in het noorden en zuiden. Gambia is zich als land volop aan het ontwikkelen, dat komt mede door het toerisme. In het zuiden aan de kust worden grote en mooie hotels gebouwd die ervoor zorgen dat er veel vakantiegangers naar Gambia komen. Niet alleen de komst van de vakantiegangers, maar ook door de werkgelegenheid die er ontstaat is de ontwikkeling van Gambia sterk in beweging.

2.3.2 TAAL

In Gambia is de officiële voertaal Engels. Tot 1965 was Gambia een kolonie van Groot-Brittannië. Doordat de voertaal Engels is, is de communicatie in Gambia geen probleem. Alle kinderen leren Engels op school. Naast het Engels kom je in Gambia veel andere talen tegen zoals: Mandinka, Fula, Wolof, Jola, Scrahule, Manjago, Bambara, Aku. Dit zijn talen die veel thuis gesproken wordt. Dit hangt af van welke stam de familie komt.

Omdat de kinderen vaak pas op school Engels leren, was het voor ons als leerkracht soms moeilijk om met de jongere kinderen te communiceren. Tijdens het verzorgen van de lessen aan de jongste kleuters kregen wij vaak hulp van de leerkrachten daar, die dan als tolk fungeerden.

2.3.3 DE OPBOUW VAN HET ONDERWIJS

De opbouw van het onderwijs in Gambia ziet er iets anders uit dan in Nederland. Deze opbouw heeft veel gelijkenissen met het Engels onderwijssysteem.

Nursery school (kleuterschool)

De Nursery school is hetzelfde als kleuterschool in Nederland. Kinderen van drie tot zeven jaar kunnen onderwijs krijgen op de Nursery school. In Nederland leren de kinderen samen te spelen en samen te werken. Dit hebben wij in Gambia weinig gezien. In Gambia wordt bij deze jonge kinderen al veel klassikaal lesgegeven, waarbij de kleuren, getallen, en letters erin worden gestampt. Er wordt zelfs al veel gerekend, geschreven en leren de kinderen lezen. In Nederland gaat dit vooral spelenderwijs en komen deze vakken pas in groep 3 aan de orde. De leeftijdsverschillen zijn ook erg groot op de Nursery schools, dit komt omdat er geen leerplicht is. Er zijn ouders die hun kinderen met drie jaar al naar school sturen, maar er zijn ook ouders die pas genoeg geld hebben als hun kind zeven jaar is. De Nursery school wordt wel vaak gesplitst in een oudste groep en een jongste groep. Op sommige scholen zitten deze groepen in één lokaal, maar vaak zitten zij apart. Zo is het niveau tussen de oudste en jongste kinderen duidelijkere zichtbaar.

Primary school / lower basic school (Basisschool)

De Primary school is hetzelfde als de basisschool in Nederland. De leerlingen starten rond zeven jaar tot een jaar of twaalf/dertien. De leerlingen doorlopen deze school in zes jaar. Bij deze scholen zagen wij vrij veel gelijkenissen met de Nederlandse scholen. Er wordt door één leerkracht alle lessen verzorgd. Ook hier zagen wij dat er weinig werd samengewerkt. De leerlingen kregen klassikaal uitleg en moesten de verwerking zelfstandig en individueel maken. Rijkere scholen hadden werkboeken voor de leerlingen waarin werd gewerkt, maar er waren ook scholen waarbij de leerlingen de opdrachten van het bord over moesten schrijven.

Junior Secondary school (voortgezet lager onderwijs)

Deze Junior Secondary school kun je vergelijken met het voortgezet onderwijs. Wij hebben deze vorm van onderwijs gezien op de New Life school. Hier krijgen leerlingen verschillende vakken van verschillende leerkrachten. Leerlingen die naar deze scholen gaan zijn ongeveer 12 tot 16 jaar.

Senior Secondary school

Op deze school wordt hoger onderwijs gegeven. Vaak zijn die privé scholen en alleen toegankelijk voor studenten die deze school kunnen betalen. Studenten op deze school zijn ongeveer in de leeftijd van 16 tot 19 jaar.

College of University

Studenten kunnen uit een van deze scholen kiezen als alle vorige voldoende zijn afgesloten. Om te gaan studeren aan de College of de University hangt af van de resultaten van de studenten. Dit verschilt dus niet met Nederland. Het grootste verschil is dat de meeste studenten de opleiding zelf moeten betalen, waardoor het voor sommige studenten onmogelijk is om te studeren. Toch lukt het sommige studenten om ergens een studiebeurs te bemachtigen.

2.3.4 HET ONDERWIJS

In Gambia bestaat geen leerplicht. Dit komt mede doordat veel ouders het schoolgeld niet kunnen betalen. Het basisonderwijs is wel gratis, maar ouders moeten een 'kleine bijdrage' betalen voor het schooluniform, het schoolfonds en materialen zoals: boeken, pennen en schriften. Deze bijdrage is voor veel ouders moeilijk bij elkaar te krijgen. De meeste kinderen gaan rond hun vijfde jaar naar school. 70 procent van alle kinderen volgt vaak wel een paar jaar onderwijs op de basisschool. Op het platteland maken veel kinderen hun school niet of en starten niet met een vervolg opleiding. Deze kinderen moeten vaak werken op het land of in de huishouding.

Er zijn maar weinig Gambiaanse jongeren die naar de basisschool verder kunnen studeren omdat voor veel ouders is het schoolgeld niet te betalen. Dankzij goede sponsoring in de afgelopen jaren van Engelsen en Europeanen kunnen meer Gambiaanse jongeren verder studeren. Er worden beurzen toegekend aan serieuze studenten die daarmee een opleiding kunnen starten aan de Universiteit of de Hogeschool van Gambia.

2.3.5 DE OVERHEID

De overheid in Gambia is wel bezig om ervoor te zorgen dat er meer kinderen onderwijs kunnen volgen. De overheid bouwt scholen en betaalt de leerkrachten, deze schools heten 'gouvernement schools'. Dit onderwijs is vaak niet heel goed en er zitten veel kinderen in een klas, wel 45 kinderen. Dit komt omdat de overheid niet meer leraren kan betalen. Deze basisscholen krijgen van de overheid een bijdrage om les te kunnen geven. Deze bijdrage is alleen niet voldoende om alle kosten te dekken. De scholen hebben vaak een gebrek aan schoolbord, krijt, schrift, pennen en boeken. Ook is er weinig geld voor het schoolgebouw en toiletten. Ouders moeten daarom zelf ook een bijdrage betalen en dat lukt ze meestal niet voor alle kinderen uit het gezin. De overheid pleit ook voor een wet waarbij meiden tussen de 8 en 18 jaar geen schoolgeld hoeven te betalen. Op deze manier willen ze ervoor zorgen dat meer meiden onderwijs kunnen volgen. Echter moet er wel betaald worden voor hun uniform, boeken, schriften, het schoolfonds en soms ook voor een lunch.

2.3.6 SOORTEN SCHOLEN

In Gambia hebben ze niet zoals in Nederland verschillende soorten onderwijs. Daar zijn geen Dalton, Montessori, Vrije of Jenaplan scholen. In Gambia wordt voornamelijk onderscheidt gemaakt tussen christelijke scholen en moslimscholen. Ook zijn er verschillen tussen particuliere scholen of scholen van de overheid. Particuliere scholen krijgen geen geld van de overheid en worden volledig gesponsord door voornamelijk Engelsen en Europeanen. Dit onderwijs is vaak beter en er zijn minder grote klassen. Ouders betalen ook op deze school vaak een bijdrage. De overheid scholen zijn vaak niet goed onderhouden, hebben grote klassen door een gebrek aan leerkrachten. Het onderwijs op overheid scholen is gratis, maar ouders betalen een vaste bijdrage. Verder zijn er speciale jongens en meisjes scholen. Er zijn bijvoorbeeld speciale moslimscholen voor alleen meiden. Maar het meeste komt de gemengde school voor.

2.3.7 SAMENWERKEND LEREN IN GAMBIA

Samenwerkend leren heb ik in Gambia heel weinig gezien. Wij hebben voor ons onderzoek verschillende scholen bezocht waar wij lessen mochten bekijken. De leerkrachten in Gambia geven voornamelijk klassikaal les. Vaak gebeurt dit op een voor ons traditionele wijze. De leerkracht noemt iets op en de kinderen zeggen de leerkracht na, dit noemen wij ook wel voor-koor. Op deze wijze worden de getallen, letters en woorden erin gedrild bij de kinderen. Tijdens de klassikale instructie stelt de leerkracht een vraag, één leerling geeft het juiste antwoord en de leerkracht gaat verder met het volgende onderwerp in de veronderstelling dat alle leerlingen betrokken zijn en begrijpen waar het over gaat.

Ik heb één goede kleuterjuf zien lesgeven op een school die wij hebben bezocht. Zij zong liedjes met de kinderen waarbij de leerlingen door elkaar moesten lopen, in tweetallen en in een treintje. Ze was heel actief en de leerlingen leerden op een spelende manier. Om de kinderen weer tot rust te laten komen liet zij de kinderen tekenen op hun eigen mini schoolbord. Daarna ging ze weer verder met een belangrijk onderwerp. Het bleek dat deze leerkracht een goede opleiding heeft gehad. Vandaar dat zij rekening hield met hoe je verschillende vormen van leerstof moet aanbieden.

2.3.8 CULTUURVERSCHILLEN IN GAMBIA

Gambia is een islamitisch land. Ongeveer 90 % van de bevolking behoort tot de islam en 10 % behoort tot een andere kerk, vooral de anglicaanse en de rooms-katholieke. In Gambia wordt je wel geconfronteerd met de islam, maar die beleving afwijkt van de strenge manier waarop dat in het Midden-Oosten of aan de Afrikaanse noordkust gebeurt. Je kunt bijvoorbeeld aan de gebedsuren merken dat er veel mensen moslim zijn, maar je ziet weinig vrouwen met hoofddoeken, sluiers of boerka's. Vanuit de islam en cultuur is homofilie een absoluut taboe. Ongeacht geaardheid (dus zowel in homo als zeker ook in hetero relaties) worden innig zoenen en seksuele uitingen in het openbaar niet getolereerd. Het niet respecteren van deze opvatting kan tot grote problemen leiden.

In Gambia zijn speciale moslimscholen en katholieke of christelijke scholen. De moslimscholen hebben vaak aparte scholen voor meiden. Die meiden dragen bijvoorbeeld allemaal hetzelfde uniform met een hoofddoek, terwijl op scholen zonder een bepaald geloof weinig hoofddoeken worden gedragen door moslimmeiden.

Ouders sturen hun kinderen niet altijd naar de school van hun geloof. Er wordt vaak gekozen voor een school die dicht bij hun in de buurt staat. Op het platteland hebben ouders vaak geen keuze, want daar staat in elk dorp vaak maar één school.

Voor deze literatuur heb ik voornamelijk gebruik gemaakt van het boek '*Wereldwijzer Gambia*' (de Waard, 2007) ¹ en van de volgende internet bronnen:

http://www.stichting-rof.org/Schoolsponsorproject/Onderwijs_in_Gambia

<http://www.gambianfuturefund.com>

Er zijn weinig boeken geschreven die informatie bevatten over Gambia. Ik heb veel informatie gevonden op het internet en in het bovengenoemde boek. Verder heb ik deze informatie kunnen vergelijken met mijn ervaringen in Gambia, zodat ik de betrouwbaarheid heb kunnen testen. In Gambia hebben wij veel informatie gekregen die ik ook in deze literatuur heb verwerkt. Deze informatie heb ik kunnen gebruiken om antwoord te geven op mijn onderzoeksvraag.

¹ Waard de, P., *Wereldwijzer Gambia*. Delft: Uitgeverij Elma, 2007. ISBN 978-90-389-2030-6

HOOFDSTUK 3: ONDERZOEKSOPZET

3.1 PROBLEEMSTELLING:

Ik onderzoek het samenwerkend leren, omdat ik wil weten wat de verschillen zijn tussen het samenwerkend leren in Nederland en in Gambia. Ik kijk hierbij naar de cultuurverschillen en het Gambiaanse onderwijssysteem.

Teneinde wil ik het inzicht in het samenwerkend leren vergroten, zodat ik en de leerkrachten in Gambia hier gebruik van kunnen maken.

3.2 Motivatie onderzoek:

Ik vind het interessant om te weten hoe het onderwijssysteem in Gambia werkt. Ik vind het belangrijk dat alle kinderen recht hebben op voldoende en goed onderwijs. Ik wil graag onderzoeken of ze in Gambia gewend zijn om samenwerkend leren toe te passen. In Nederland zijn we gewend om coöperatieve werkvormen te gebruiken en weten we bijna niet anders meer. Ik wil graag onderzoeken hoe de leerkrachten en de leerlingen in Gambia er tegen over staan.

3.3 ONDERZOEKSVRAAG:

Kunnen wij het samenwerkend leren, zoals in het Nederlands onderwijs wordt toegepast, ook in het Gambiaanse onderwijs toepassen?

3.4 DEELVRAGEN:

- Hoe wordt het samenwerkend leren in het Nederlands onderwijssysteem toegepast?
- Hoe wordt het samenwerkend leren in het Gambiaans onderwijssysteem toegepast?
- Wat zijn de verschillen in het samenwerkend leren tussen Nederland en Gambia?
- In hoeverre beïnvloeden de cultuurverschillen het samenwerkend leren in Gambia?

3.5 HYPOTHESE:

Ik verwacht dat er verschillen zijn in het samenwerkend leren tussen Nederland en Gambia. Ik denk dat er daar vooral op een klassikale manier wordt lesgegeven en dat er weinig verschillende werkvormen worden toegepast. Ik denk dat dit komt doordat er minder materiaal, ruimte en kennis is om dit goed te kunnen toepassen.

3.6 Onderzoeksgroep:

Mijn onderzoeksgroep bestaat uit:

- Leerkrachten van verschillende basisscholen
- De studenten van de Gambian College
- Twee stageklassen uit Gambia. (kinderen in de leeftijd van 3 tot 9 jaar)
- Eigen ervaringen uit de Nederlandse stagescholen.

3.7 ONDERZOEKSINSTRUMENT:

Ik gebruik de volgende instrumenten voor het onderzoek

- Literatuurstudie
- Observatie
- Interview
- Stage

3.8 HOE IS DE ONDERZOEKSVRAAG TOT STAND GEKOMEN UIT DE PROBLEEMSTELLING:

Tijdens de voorbereiding kwam ik erachter dat ik geen goed beeld heb van het lesgeven in Gambia. Na het lezen van informatie, het horen van ervaringen kwam ik erachter dat het lesgeven vooral klassikaal werd gedaan. Door mijn ervaringen met het samenwerkend leren werd ik nieuwsgierig of dit ook een manier van werken kan worden in Gambia.

HOOFDSTUK 4: PRAKTISCH KADER

In het praktisch kader heb ik mijn ervaringen in de praktijk, zowel in Gambia al in Nederland, beschreven. Voor mijn stage in Gambia heb ik in Nederland verschillende praktijk onderdelen gedaan. Deze zal ik in dit Praktisch kader beschrijven.

4.1 VERGADERINGEN

Om onze reis goed voor te kunnen bereiden hebben we met de twee begeleidende docenten, Peter Geerdink & Karel Eggen, en de 9 andere studenten elke week vergaderd. In deze vergadering kwamen de agenda punten zoals fundraising, contact met gambia, de lessen, de persoonlijke voorbereiding, de reis en het organiseren van een ouderavond aan bod. Door elke week alles goed door te spreken waren we na 8 maanden helemaal klaar voor onze reis.

4.2 FUNDRAISING

Voordat onze reis kon beginnen heb ik samen met 9 andere studenten geld en materialen ingezameld. Dit hebben we gedaan door verschillende acties te organiseren.

Op verschillende scholen zijn flessenacties gehouden. In de klas werd dan ook aandacht besteed aan de reis, zodat de kinderen enthousiast gemaakt werden om veel flessen voor het goede doel te verzamelen. Elke leerling heeft ook een brief meegereken zodat de ouders ook op de hoogte waren van de actie. Van het geld wat met deze acties opgehaald is zijn materialen gekocht.

Ook hebben we verschillende sponsors gezocht. The Lions in Emmen is een club met mensen die op vrijwillige basis een geld sponsort aan verschillende projecten. Wij hebben ons project daar voorgesteld en wij hebben een sponsor bedrag van hun gekregen dat we gebruikt hebben voor schriften ed.

Ook bedrijven waar wij als studenten werken, en waar onze ouders werken hebben ons gesponsord.

Naast deze actie hebben we ook contact opgenomen met Viviani, een koepelorganisatie voor het Christelijk basisonderwijs in Borger-Odoorn. Er gingen namelijk een aantal scholen sluiten, en wij mochten dan het overgebleven materiaal hebben om mee te nemen naar Gambia. Op basisschool Kristalla in Emmerhout hebben we een dag alle kasten, tafels, stoelen en andere materialen uitgezocht en ingeladen om naar de opslag te brengen.

De opslag die we gebruikt hebben voor de materialen is van Bennie Ahlers. Bennie Ahlers heeft ons voor dit project benaderd. Hij heeft namelijk verschillende projecten al lopen in Gambia, waaronder een jongerenwerkplaats, een vrouwentuin, een gehandicaptenwerkplaats en een kraamziekenhuis. Elke maand stuurt hij containers vol met materialen richting Gambia. Wij mochten kosteloos gebruik maken van het verschepen van onze spullen.

4.3 OUDERAVOND

In September hebben we een ouderavond georganiseerd voor de ouders van alle studenten die mee op reis gingen. Op deze ouderavond hebben we een presentatie gegeven over het begin tot het eind van onze reis. Als eerste hebben wij verteld dat we voor onze Vrije Minor naar Gambia gaan om daar naast het lesgeven onderzoek moeten doen.

Daarnaast hebben Peter Geerdink en Karel Eggen verteld over de begeleiding die zij ons tijdens het verblijf zouden geven.

Ook hebben we Bennie Ahlers uitgenodigd voor het scheppen van een beeld van Gambia. Hij komt er al jaren en kan dus veel vertellen over het leven daar. Op deze manier zijn alle betrokkenen goed geïnformeerd en konden onze bezorgde ouders gerustgesteld weer naar huis.

4.4 EIND PRESENTATIE

Bij terugkomst van onze stage in Gambia hebben we een presentatie gegeven aan alle betrokkenen van onze reis. Onze familie, vrienden, medestudenten, docenten, begeleiders, en natuurlijk de donateurs werden uitgenodigd voor deze avond. We hebben aan de hand van een powerpoint onze belevenissen, leermomenten en ervaringen gedeeld. Zo hebben we iedereen een duidelijk beeld van onze reis kunnen geven en hebben de donateurs goed kunnen zien waar hun geld is terecht gekomen.

4.5 PRESENTATIE IN TILBURG

Samen met Marije heb ik op een school in Tilburg presentaties gegeven. De tante van Marije werkt op basisschool 'De Boemerang' in Tilburg, en het leek haar en haar collega's erg interessant als we daar in een aantal klassen wilden komen vertellen over onze ervaringen in Gambia. Samen met Marije hebben we een presentatie gemaakt en daar aan alle groepen vijf gegeven. Tijdens de middagpauze kwamen we in gesprek met de lerares van groep 8, die zelf een aantal keer in Afrika geweest was, en zij vroeg ons ook in haar klas te komen presenteren. Alle kinderen waren erg enthousiast en erg geïnteresseerd in ons verhaal. Ze stelden veel vragen en hadden vooraf al informatie opgezocht. Met dank aan de foto's en video's die we gemaakt hadden hebben we de kinderen een duidelijker beeld over Gambia kunnen geven.

4.6 STAGE

Na maanden van voorbereiding was het in Oktober toch zover! De dag van ons vertrek was aangebroken. De eerste week hebben we besteed aan het ontdekken van Gambia, zo zijn we naar een aantal projecten van Bennie Ahlers geweest, hebben we het voormalige slaven eiland James Island bezocht en zijn we op bezoek geweest bij verschillende mensen thuis. Ook hebben we al een aantal scholen bezocht voor observaties.

In de tweede week zijn we begonnen met lesgeven. Iets wat totaal anders ging dan dat we in Nederland gewend waren. We hadden het niveau van de kinderen hoger ingeschat en niet alle kinderen spraken al goed Engels. Ook was lang niet al het materiaal al uitgezocht en naar de scholen gestuurd, dus moesten we onze lessen aanpassen. We hebben op twee scholen lesgegeven: De Marie Rita's school en de CCLK. De Marie Rita's school was een school met twee kleine lokaaltjes en veel kinderen. De CCLK was een iets grotere school en hier hadden ze al meer materialen voorhanden. Naast het lesgeven hebben we ook geobserveerd voor ons onderzoek, en de leraren laten zien hoe wij in Nederland lesgeven. De leraren hebben ons veel gevraagd, en wij hebben alles zo duidelijk mogelijk uitgelegd en de materialen voor hun bewaard. We hopen natuurlijk dat ze nu nog steeds gebruik maken van onze manieren van lesgeven.

Tijdens deze stage heb ik ook veel geleerd van de kinderen en leraren daar. Met minder materiaal kunnen ze toch veel leren aan de kinderen. Ook zijn we veel te weten gekomen over hun cultuur en manier van leven. We hebben elk aanbod aangegrepen en hebben verschrikkelijk veel mooie momenten gedeeld met de inwoners van Gambia. Naast de onderwijskant is dat ook heel waardevol geweest voor mij als mens.

4.7 DE ACTIVITEITEN IN GAMBIA

Tijdens onze stage hebben we veel dingen bezocht en gedaan. Hieronder is een tabel waarin al onze activiteiten beschreven staan.

Wee k	Maanda g	Dinsdag	Woensda g	Donderda g	Vrijdag	Zaterdag	Zonda g
Wee k 43					Aankomst	Installeren , verkennen hotel+ omgeving	Kennis- making Richard Mendy
Wee k 44	Bezoek Gambian college & scholen CCLK & Marie Rita's	James Island	Bezoek New Life School, voor blinde en slecht- ziende kinderen.	Bezoek aan verschil- lende projecten van Bennie Ahlers.	Afscheid groep 1 + talenten show	Vertrek groep 1	Kerk bezoek + Tobaski feest.
Wee k 45	Scholen vrij i.v.m. Tobaski	Scholen vrij i.v.m. Tobaski	Bezoek inter- national school	Lesgeven + bezoek New Life School	Lesgeven		Meeting CCLK
Wee k 46	Obser- Veren CCLK	Lesgeve n	Lesgeven	Bezoek Universiteit	Lesgeven + naam- ceremoni e	Uitdelen materialen kraam- ziekenhuis	
Wee k 47	Lesgeve n + petten uitdelen	Lesgeve n + afscheid	Scholen vrij i.v.m. verkiezing president	Scholen vrij i.v.m. verkiezing president	Afscheid	Vertrek naar huis	

4.8 DE GEGEVEN LESSEN

Hieronder heb ik de lessen die waarde hebben voor mij onderzoek beschreven. Hierin kunt u zien wat we in Gambia hebben laten zien wat betreft het samenwerkend leren. De lessen heb ik samen gemaakt met Marije Buiten.

15/11/11	- Dag opening / kleuren - Rekenen 'Bussommen' - Muziek 'liedjes zingen' - Drama 'dieren uitbeelden' (na de pauze geobserveerd bij nursery 1 en 2)	CCLK school Primary 1
16/11/11	- Dag opening - Rekenen 'plus en min sommen' - Bewegingsonderwijs - Taal 'hakken en plakken' - Werken in Hoeken (dieren vouwen, verven, memory, bouwen)	CCLK school Primary 1
18/11/11	- Dag opening / kleuren - Rekenen 'Kaartjes' - Handvaardigheid 'Huisjes vouwen' - Muziek 'liedjes zingen'	CCLK school Nursery 1 en 2
21/11/11	- Dag opening - Rekenen 'Bussommen' - Lezen 'woordjes hakken en plakken'. - Spelletjes	CCLK school Primary 1
22/11/11	- Dag opening - Kring activiteiten reken en taal - Muziek 'liedjes zingen' - Werken in hoeken (Verven letter van je naam, lichaam op behang, leeshoek, emotie tekenen in een smiley)	CCLK school Primary 1

Samenwerkend leren lessen

Activiteiten

- korte beschrijving
- Doelen
- samenwerkingsstructuur + (klassikaal, in teams of in tweetallen)
- Evaluatie

Activiteit: Rekenen met kaartjes

Marie Rita's School Nursery 2 → 11-11-2012

Alle kinderen hebben een kaartje gekregen waarop op een cijfersymbool staat of een hoeveelheid in de vorm van vingers. De kinderen liepen buiten door elkaar op het plein en moesten hun maatje zoeken. Ze moesten telkens aan elkaar vragen of zij het kaartje mogen zien.

Doelen:

- De kinderen kunnen het cijfersymbool van een getal koppelen aan dezelfde hoeveelheid.
- De kinderen kunnen hun juiste maatje vinden door aan elkaar te vragen of zij het kaartje mogen zien.

Samenwerkingsstructuur:

- Wandel en Wissel uit (klassikaal)

Evaluatie:

De kinderen waren in het begin nog iets verlegen. Sommige kinderen vonden het lastig om andere kinderen aan te spreken. Michelle en ik deden eerst zelf ook mee, waardoor de kinderen een idee kregen hoe gemakkelijk het eigenlijk is. Nadat we dit een aantal keer hadden gedaan, ging het steeds beter. Zelfs de terughoudende kinderen gingen niet wachten tot ze gevraagd werden, maar stapten ook op anderen af.

Activiteit: Lezen hakken en plakken

CCLK school Primary 1 → 16-11-2011

Na de klassikale les over het leren lezen hebben we de kinderen verdeeld in tweetallen. Met z'n tweeën hebben ze de structureerstroken oefenen. De ene leerling laat de strook zien, de andere leerling moet het woord hakken en plakken. Als alle structureer stroken waren geweest gingen ze letters flitsen met behulp van flitskaartjes.

Doelen:

- De kinderen leren te lezen door de elementaire leeshandeling uit te voeren.
- De kinderen kunnen woorden hakken en plakken.

Samenwerkingsstructuur:

- Flitskaarten (tweetallen)

Evaluatie:

In tweetallen werken was nieuw voor de kinderen. We hadden de sterke leerlingen gekoppeld de zwakkere leerlingen. We hebben hiervoor ook advies gevraagd van de groepsleerkracht. Toen de kinderen in tweetallen zaten konden ze beginnen. Michelle en ik liepen steeds rond om te controleren of de opdrachten goed werden uitgevoerd. Er zaten ook

tweetalen tussen die even wat begeleiding nodig hadden. Ze hielpen elkaar niet goed of corrigeerden elkaar niet. Dan heeft het samenwerken geen nut, dus wij gingen de leerlingen stimuleren om elkaar te helpen. Dan waren ze sneller klaar en konden ze gaan flitsen met de flitskaartjes. Dat verliep wel goed, want er werden wel regelmatig klassikaal letters geflitst. De kinderen wisten dus wat ze moesten doen.

Activiteit: Rekenen bussommen

CCLK school Primary 1 → 21-11-2011

Na de klassikale les uitleg over de bussen hebben de we klas in tweeën verdeeld. Beide groepen moesten zelf bussommen bedenken. Er is een buschauffeur en er stappen kinderen in en uit de bus. Steeds moeten ze de som bedenken en opschrijven op een papier. Er waren leerlingen die een bepaalde rol kregen. Zo was er een buschauffeur, een schrijver, een rekenaar, een organisator, en een controleur.

Doelen:

- De kinderen kunnen optellen aftrekken met bussommen.
- De kinderen kunnen een relatie leggen tussen het instappen in de bus en uitstappen uit de bus.
- De kinderen krijgen een rol en kunnen de bijbehorende taak vervullen.

Samenwerkingsstructuur:

- Rollenspel (teams)

Evaluatie:

Michelle en ik hadden ons beide gekoppeld aan één groep. Wij konden goed in de gaten houden of de opdracht begrepen werd en of de kinderen zich aan de taken hielden. Sommige kinderen vonden het lastig om zich aan hun taak te houden en bemoeiden zich met anderen. Ik heb daarom verschillende keren moeten ingrijpen, want het is de bedoeling dat iedereen zich aan zijn eigen taak moet houden. We hebben verschillende keren gewisseld van taak. Dat vonden de kinderen leuk, want daardoor hadden ze verschillende taken uitgevoerd.

Activiteit: Werken in hoeken

CCLK school Primary 1 → 22-11-2011

We hebben de klas in vier verschillende hoeken verdeeld. In elke hoek moeten ze samen een taak uitvoeren.

In hoek 1 tekenen ze samen een lichaam op een groot stuk behang. Hiervoor gaat 1 kind liggen en trekken ze het kind om. Samen maken ze het lichaam compleet met alles wat er bij het lichaam hoort.

In hoek 2 ligt een wit papier op a3 formaat klaar. Samen maken ze een verftekening. Het is belangrijk dat ze samen overleggen wat ze gaan schilderen en wie waar begint en welke kleuren er gebruikt worden. Communicatie is dus erg belangrijk.

In hoek 3 liggen verschillende rekenpuzzels klaar die ze in tweetallen gaan maken. Het niveau van de puzzels verschilt, dus is het belangrijk om elkaar uit te leggen wat de ander niet snapt.

In hoek 4 liggen verschillende boeken klaar. Aan de hand van de plaatjes moeten ze aan elkaar het verhaal van het boek vertellen. Hierbij gaat het om je eigen fantasie en het luisteren naar anderen.

Doelen:

- De kinderen werken zelfstandig aan een onderdeel en rouleren per onderdeel.
- De kinderen werken samen en overleggen wat het menselijk lichaam inhoudt en tekenen dit.
- De leerlingen maken samen een gezamenlijke verftekening.
- De kinderen maken rekenpuzzels van verschillende niveaus.
- De kinderen zien plaatjes van een boek en vertellen aan de hand daarvan het verhaal van het boek.

Samenwerkingsstructuur:

- De kinderen werken in 4 groepen van 4/5 kinderen.

Evaluatie:

De kinderen vonden het erg lastig om samen te werken, en vaak moest 1 van ons er bij komen om te overleggen wie welk deel op zich zou nemen. Als ze eenmaal de taken verdeeld hadden ging het beter en konden ze verder met hun opdracht. De kinderen waren totaal niet gewend aan het feit dat er vier verschillende activiteiten in het lokaal te doen waren. Toch waren ze goed gefocust op hun eigen onderdeel, en pas bij de evaluatie hadden ze door dat er nog meer in de klas te doen was.

Activiteit: Taal letters maken

CCLK school Primary 1 → 22-11-2011

Per tweetal krijgen de kinderen een stapel met letters. Een leerling laat het kaartje zien en de andere leerlingen gaan in de vorm van die letter liggen. Hierbij moeten ze goed communiceren over wie hoe en waar gaat liggen.

Doelen:

- De leerlingen herkennen de letters
- De leerlingen kunnen de letters maken met hun lichaam
- De kinderen werken samen om de letters met hun lichaam te maken.

Samenwerkingsstructuur:

- De leerlingen werken in tweetallen.

Evaluatie:

De kinderen vonden het moeilijk om samen te overleggen wie wat ging doen. Zo gingen ze allemaal ergens liggen en duurde het erg lang om de letter na te maken. Wel konden ze alle letters herkennen en namaken. Wij hebben steeds bij de groepjes gekeken hoe het ging en bij sommige groepjes was het echt nodig om te begeleiden bij het communiceren met elkaar. De kennis van de letters was goed en door samen te praten over hoe de letter moet worden, leren ook de 'zwakkere' kinderen goed hoe de letter eigenlijk gevormd moet worden.

Activiteit: Rekenen 'Op de goede volgorde'

Marie Rita's School Nursery 2 → 10-11-2012

CCLK school Nursery 1 en 2 → 18-11-2011

We hebben 5 kinderen een kaartje gekregen. Met z'n vijven moesten ze op de goede volgorde gaan staan. Later hebben de groepen uitgebreid tot 12 kinderen.

Doelen:

- De kinderen kennen de getallenlijn.
- De kinderen kunnen de getallen op de goede volgorde zetten.

Samenwerkingsstructuur:

- De kinderen werken in groepjes.

Evaluatie:

De kinderen van Nursery 1 vonden dit erg moeilijk. Hier hebben we veel aanwijzingen moeten geven. De kinderen van Nursery 2 op beide scholen waren al meer bekend met de getallen en die hebben de getallen wel op goede volgorde kunnen zetten. De kinderen vinden het erg leuk om samen tot een oplossing te komen en hun zelfvertrouwen groeit steeds meer.

Activiteit: Bewegingsonderwijs

CCLK school Primary 1 → 16-11-2011

Verschillende activiteiten om elkaar te vertrouwen. In tweetallen en in drietallen. Parcours lopen met blinddoek, achter over laten vallen.

Doelen:

- De leerlingen leren op anderen te vertrouwen.
- De leerlingen leren hun grenzen te verleggen en andere opdrachten uit te voeren dan dat ze gewend zijn.

Samenwerkingsstructuur:

- In twee of drie talen.

Evaluatie:

De kinderen zijn dit soort opdrachten niet gewend. In het begin stonden ze erg aarzelend te kijken naar onze voorbeelden. Nadat wij ze hebben laten inzien dat dit goed is voor hun vertrouwen in elkaar, en voor het bevorderen van de samenwerking, begonnen ze wat losser te worden. Wij hebben steeds rondgelopen om de kinderen tips te geven, en eventueel bij een tweetal de ander te vangen. Het parcours lopen vonden ze best eng, omdat ze nu zelf ook niks meer konden zien. De kinderen vonden het toch fijn als ze 1 van onze stemmen hoorden voor wat tips.

HOOFDSTUK 5: DE RESULTATEN

In Nederland wordt er veel gebruik gemaakt van het samenwerkend leren, door de verschillende samenwerkingsstructuren wordt het samenwerken zo effectief mogelijk gemaakt. Deze structuren zorgen voor veel afwisseling in de dagelijkse praktijk. Niet alle samenwerkingstructuren worden door elke leerkracht toegepast, want iedere docent gebruikt de structuren die hem/haar het beste liggen, deze worden dan ook vaak 'eigen' gemaakt. Het is belangrijk dat de leerkrachten zich ook gaan verdiepen in de structuren waar ze nog niet zoveel mee werken, om de effectiviteit in de groep te vergroten.

In Gambia hebben wij heel weinig scholen gezien waar samen gewerkt werd. De lessen werden vooral klassikaal gegeven en de verwerking was vrijwel altijd zelfstandig. Dit komt voornamelijk door het gebrek aan kennis van het samenwerkend leren. Daarnaast zijn de klaslokalen erg klein en is er te weinig ruimte. Dit is een groot nadeel omdat het samenwerkend leren makkelijk in te passen is en je daar weinig materiaal voor nodig bent. We hebben zelf veel lessen buiten gegeven omdat er daar meer ruimte was.

Ik heb zelf in Gambia de volgende samenwerkingstructuren toegepast:

- Wandel en Wissel uit (klassikaal)
- Flitskaarten (tweetallen)
- Rollenspel (teams)
- Hoeken (teams)
- Tweetal Check (tweetallen)
- Alles op één rij (teams)

HOOFDSTUK 6: CONCLUSIE, AANBEVELING EN DISCUSSIE

Naar aanleiding van mijn onderzoek naar samenwerken leren zal ik een conclusie en aanbevelingen schrijven aan de leerkrachten in Gambia, de studenten in Nederland en de overheid in Gambia. Ik zal hier ook de uitkomst van mijn hypothese analyseren en antwoord geven op de onderzoeksvraag en de deelvragen die daarbij horen.

6.1 UITKOMST HYPOTHESE

Aan het begin van mijn onderzoek heb ik een hypothese gesteld. Na mijn verdieping van de theorie en het uitvoeren van mijn stage in Gambia, heb ik een antwoord kunnen geven op mijn onderzoeksvraag.

Mijn hypothese was als volgt:

Ik verwacht dat er verschillen zijn in het samenwerkend leren tussen Nederland en Gambia. Ik denk dat er daar vooral op een klassikale manier wordt lesgegeven en dat er weinig verschillende werkvormen worden toegepast. Ik denk dat dit komt doordat er minder materiaal, ruimte en kennis is om dit goed te kunnen toepassen.

Tijdens mijn stage in Gambia ben ik erachter gekomen dat het samenwerkend leren daar moeilijker toe te passen is dan in Nederland. We hebben in Gambia inderdaad weinig verschillende werkvormen gezien. Tijdens onze lessen hebben we kunnen laten zien dat samenwerken niet onmogelijk is in Gambia. Ondanks het gebruik aan veel ruimte en materiaal hebben we toch verschillende samenwerkingsstructuren kunnen toepassen. We zijn begonnen met eenvoudige opdrachten en spelletjes, waarbij we niet veel materiaal nodig hadden. Zo hebben we de kinderen kunnen leren elkaar te helpen en vragen te stellen. Opeens werd er veel meer van de kinderen verwacht. In de hogere klassen hebben we de kinderen zelfs kennis laten maken met uitgebreidere samenwerkingsstructuren. Zo kregen de kinderen een eigen rol in de taak die ze uit moesten voeren.

Daarnaast hebben we ook de leraren laten zien dat het belangrijk is voor een kind om samen te werken. Zo kunnen ze veel van en met elkaar leren. Door het gebrek aan een goede opleiding komen de leerkrachten niet tot deze inzichten en blijft het onderwijs veelal klassikaal gegeven worden. Ik hoop dat de leerkrachten enkele samenwerkingsstructuren die we hebben laten zien gaan toepassen in hun eigen klas en dat ze de toegezonden materialen en gekregen voorbeelden zullen gaan gebruiken. Ook het benutten van de ruimte om de school heen zal het ruimte gebrek oplossen.

6.2 ANTWOORD OP ONDERZOEKSVRAAG EN DE DEELVRAGEN

Mijn onderzoeksvraag is:

Kunnen wij het samenwerkend leren, zoals in het Nederlands onderwijs wordt toegepast, ook in het Gambiaanse onderwijs toepassen?

De deelvragen zijn:

- Hoe wordt het samenwerkend leren in het Nederlands onderwijssysteem toegepast?
- Hoe wordt het samenwerkend leren in het Gambiaans onderwijssysteem toegepast?
- Wat zijn de verschillen in het samenwerkend leren tussen Nederland en Gambia?
- In hoeverre beïnvloeden de cultuurverschillen het samenwerkend leren in Gambia?

Ik zal eerst antwoord geven op de deelvragen en daardoor kan ik de onderzoeksvraag beter beantwoorden.

- Hoe wordt het samenwerkend leren in het Nederlands onderwijssysteem toegepast?

In Nederland wordt op veel scholen gebruik gemaakt van het samenwerkend leren. De leerkracht maakt gebruik van verschillende samenwerkingstructuren om het samenwerken leren zo goed mogelijk te laten verlopen. Er zijn daarnaast zes sleutelbegrippen, als deze goed worden toegepast heeft het samenwerkend leren een positief effect op de leerresultaten van de kinderen. In het theoretisch kader in hoofdstuk 2.1 en 2.2 kunt u meer informatie vinden over het samenwerkend leren.

- Hoe wordt het samenwerkend leren in het Gambiaans onderwijssysteem toegepast?

In Gambia wordt er weinig gebruik gemaakt van het samenwerkend leren. Tijdens onze schoolbezoeken aan verschillende soorten basisscholen in Serrekunda hebben we geprobeerd een goed beeld te scheppen van het soort onderwijs in Gambia. Er wordt op de scholen voornamelijk klassikaal les gegeven. De leerkracht laat het zien en de kinderen zeggen doen dat na. De verwerking wordt daarna voornamelijk zelfstandig uitgevoerd. Dit komt vooral omdat de leraren niet weten wat samenwerkend leren is, hoe ze dat moeten toepassen en waarom samenwerken zo belangrijk is. De opleiding van de leerkrachten is voor vele studenten niet te betalen, daardoor worden de lokale leerkrachten onderwezen uit standaard methoden. In hoofdstuk 2.3 kunt u meer informatie vinden over het onderwijs in Gambia. Daarnaast kunt u in de bijlage ook een interview lezen die we gehouden hebben met studenten van het Gambian College.

- Wat zijn de verschillen in het samenwerkend leren tussen Nederland en Gambia?

Het grootste verschil in het samenwerkend leren tussen Nederland en Gambia is dat er in Gambia niet structureel samenwerkend leren wordt toegepast. Leerlingen krijgen geen specifieke opdracht en er wordt niet gewerkt volgens speciale samenwerkingsstructuren zodat het voor de leerkracht makkelijker is om samenwerkend leren toe te passen.

- In hoeverre beïnvloeden de cultuurverschillen het samenwerkend leren in Gambia?

Tijdens het lesgeven in Gambia hebben wij geen problemen gehad wat betreft de cultuurverschillen. In Gambia is de bevolking overwegend moslim en een kleine groep is christen. De scholen waar wij lesgegeven hebben zijn de kinderen en leerkrachten van Christelijk geloof. De scholen zijn opgestart door mensen van dezelfde stichting, de CCLK (Christian Community of Latri Kunda). Naast christelijke kinderen zaten er ook enkele moslim kinderen op deze school. Er werd weinig aandacht besteed aan het geloof. We hebben ontdekt dat de cultuurverschillen niet bijdragen aan het gebrek aan samenwerkend leren, maar vooral de onwetendheid, deze kun je niet wijden aan de cultuurverschillen. In hoofdstuk 2.3.8 kunt u meer lezen over de cultuurverschillen in Gambia.

Naar aanleiding van het bestuderen van de theorie, de informatie die ik heb opgedaan in Gambia, en de antwoorden op de deelvragen, zal ik hieronder het antwoord op de onderzoeksvraag geven.

-Kunnen wij het samenwerkend leren, zoals in het Nederlands onderwijs wordt toegepast, ook in het Gambiaanse onderwijs toepassen?

Tijdens de stage in Gambia heb ik het samenwerkend leren kunnen introduceren. Door middel van de samenwerkingstructuren heb ik kinderen kunnen laten samenwerken, en van elkaar kunnen laten leren. Het was in het begin erg lastig voor de kinderen om elkaar om hulp te vragen en zich open te stellen voor tips van andere kinderen. Nadat de kinderen hier wat meer aan gewend waren, ging het steeds beter. Op deze manier leren de kinderen hun sociale vaardigheden te ontwikkelen en zijn ze steeds meer klaar voor de toekomst, waar ze deze vaardigheden meer en meer nodig zullen hebben. Het samenwerkend leren zou in Gambia goed kunnen werken als de leerkrachten hier in geschoold zouden worden. Op dit moment weten ze te weinig over het samenwerkend leren en de voordelen hiervan. Door een goede opleiding zouden ze leren welk materiaal ze kunnen gebruiken en leren welke samenwerkingsstructuren ze zouden kunnen gebruiken. Ik hoop dat ik de leerkrachten van 'mijn' stageschool heb kunnen laten zien wat een verrijking samenwerkend leren voor de kinderen kan zijn en dat ze zelf een aantal samenwerkingsstructuren gaan gebruiken in hun lesgeven.

6.3 AANBEVELING

- Een aanbeveling voor de leerkrachten in Gambia:

De leerkrachten kunnen het samenwerkend leren makkelijk toepassen in hun lessen door een aantal samenwerkingsstructuren te gebruiken. Om te beginnen zouden ze hun instructie klassikaal laten en de verwerking hiervan in groepen te laten uitvoeren. Door de leerlingen te mixen en te koppelen aan een maatje, zodat ze elkaar kunnen versterken. Als leerkracht kun je zo de leerstof door elkaar laten overhoren. Door het samenwerkend leren toe te passen, houd je de leerlingen gemotiveerd en wordt de interactie tussen leerlingen vergroot. Daarnaast vergroot je op deze manier ook de sociale vaardigheden van een kind. Als leerkracht moet je erop blijven letten dat je rol veranderd naar begeleidend en coachend.

- Een aanbeveling voor Nederlandse studenten in Gambia:

Als Nederlandse studenten gaan lesgeven in Gambia moeten ze rekening houden de aanwezige kennis van de Gambiaanse leerkrachten. Deze hebben geen kennis van het samenwerkend leren, en weten niet wat de voordelen zijn hiervan. Om hun kennis te laten vergroten zou het goed zijn om veel voorbeelden aan ze te geven, en samen de voorbeelden te evalueren. Naast de voorbeelden zou ik ook de Gambiaanse leerkrachten hiermee aan het werk zetten, zodat de Nederlandse student een ondersteuning voor hun kan zijn.

- Een aanbeveling voor de overheid in Gambia:

De overheid zal moeten investeren in de kennis van leerkrachten. Een opleiding moet voor elke leerkracht verplicht zijn en aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen. Op de opleiding zouden geschoolde docenten moeten staan, die vernieuwingen in het Gambiaanse onderwijs zouden kunnen brengen. Voor het samenwerkend leren zou er gekeken kunnen worden naar scholen in het buitenland, om voldoende kennis te kunnen vergaren om overgedragen te worden aan de leerkrachten die al aan het werk zijn in het veld.

6.4 DISCUSSIE

Tijdens het doen van dit onderzoek bleef het volgende discussiepunt steeds weer terug komen:

Zal het samenwerkend leren in Gambia ook toegepast worden, nadat ik mijn kennis en praktijkvoorbeelden aan de leerkrachten heb overgedragen?

Het is altijd moeilijk om te controleren of de leerkrachten onze voorbeelden meenemen in hun praktijk. In hoeverre neem je iets aan van een groep studenten, die in een hele andere wereld lesgeven. Ik hoop dat ze de kennis gaan gebruiken om het leren effectiever te laten verlopen en dat ze zien dat het voor de kinderen veel oplevert. Gelukkig wordt dit project doorgezet en gaan er elk jaar studenten uit Nederland richting Gambia om te laten zien hoe het onderwijs daar verbeterd kan worden.

LITERATUURLIJST

Ebbens, S., Ettekoen, S., *Samenwerkend leren*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff 2005. ISBN 90-01-30749-3

Kagan, Dr. Spencer, *Structureel Coöperatief Leren*. Middelburg: RPCZ Educatieve Uitgaven, 2005. ISBN 90-74233-13-9

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk J., Scheepsma, W., *Ontwikkeling door onderzoek*. Utrecht/Zutphen: ThiemeMeulenhoff 2007. ISBN 978-90-06-95512-5

Oskam, S, *Praktische didactiek voor Engels in het basisonderwijs*. Bussem: uitgeverij Coutinho, 2008. ISBN 978-90-469-0092-5

Oskam, S, *Praktische taalvaardigheid voor Engels in het basisonderwijs*. Bussen: uitgeverij Coutinho, 2008. ISBN 978-90-469-0094-9

Vugt van, M.C.G. J., *Coöperatief leren binnen adaptief onderwijs*. Baarn: HBuitgevers 2002. ISBN 90-5574-319-4

Waard de, P., *Wereldwijzer Gambia*. Delft: Uitgeverij Elma, 2007. ISBN 978-90-389-2030-6

<http://www.gambianfuturefund.com>

http://www.stichting-rof.org/Schoolsponsorproject/Onderwijs_in_Gambia

www.travelpooort.nl

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: URENVERANTWOORDING

Inhoud	Urenverantwoording	
Literatuurstudie	- <i>Ontwikkeling door onderzoek. (25uur)</i> - <i>Praktische didactiek voor Engels in het basisonderwijs (20 uur)</i> - <i>Praktische taalvaardigheid voor Engels in het basisonderwijs (15)</i> - <i>Samenwerkend leren (24 uur)</i> - <i>Structureel Coöperatief Leren (22 uur)</i> - <i>Coöperatief leren binnen adaptief onderwijs (12 uur)</i> - <i>Kennis over onderwijs (10 uur)</i> - <i>Gambia (28 uur)</i> - <i>Senegal/Gambia (12 uur)</i> - <i>Wereldwijzer Gambia (2 uur)</i>	171
Vergaderingen	- 04-02-'11 (4 uur) - 11-02-'11 (4 uur) - 18-02-'11 (4 uur) - 04-03-'11 (4 uur) - 11-03-'11 (4 uur) - 18-03-'11 (4 uur) - 25-03-'11 (4 uur) - 01-04-'11 (4 uur) - 08-04-'11 (4 uur) - 15-04-'11 (4 uur) - 22-04-'11 (4 uur) - 29-04-'11 (4 uur) - 13-05-'11 (4 uur) - 20-05-'11 (4 uur) - 27-05-'11 (4 uur)	140 uur

	- 03-06-'11 (4 uur) - 10-06-'11 (4 uur) - 17-06-'11 (4 uur) - 24-06-'11 (4 uur) - 01-07-'11 (4 uur) - 08-07-'11 (4 uur) - 02-09-'11 (4 uur) - 09-09-'11 (4 uur) - 16-09-'11 (4 uur) - 23-09-'11 (4 uur) - 30-09-'11 (4 uur) - 07-10-'11 (4 uur) - 14-10-'11 (4 uur) - 21-10-'11 (4 uur) - 02-12-'11 (4 uur) - 09-12-'11 (4 uur) - 16-12-'11 (4 uur) - 12-01-'12 (4 uur) - 20-01-'12 (4 uur) - 27-01-'12 (4 uur)	
Minor aanvraag/bios	- Minor aanvraag (5 uur) - bios verslag (5 uur)	10 uur
Maken/bijhouden weblog[Zacht einde]proces mailen docent	- maken van weblog (10 uur) - verslag 1 (3 uur) - verslag 2 (3 uur) - verslag 3 (3 uur) - verslag 4 (3 uur) - verslag 5 (3 uur) - verslag 6 (3 uur)	45 uur

	- verslag 7 (3 uur) - uploaden van foto's (6 uur) - proces verslag 6-11-'11 (2 uur) - proces verslag 17-11-'11 (2 uur) - proces verslag 24-11-'11 (2 uur) - proces verslag 27-11-'11 (2 uur)	
Stage lopen	- observeren op de stagescholen (10 uur) - gesprekken met leerkrachten van CCLK en Mari Rita's school (20) - lessen aanpassen aan de groepen (20 uur) - lessen verzorgen (80 uur) - lessen evalueren (20 uur) - materialen uitleggen aan leerkrachten (10 uur)	160 uur
Excursies	- kerkbezoek (4 uur) - gehandicapten werkplaats (2uur) - ziekenhuisbezoek (2 uur) - College in Banjul (3 uur) - Cultureel avond (3 uur) - crocodile pool (2 uur) - Safaripark Senegal (9 uur) - Universiteit in Banjul (3 uur) - James Island (8 uur) - Tobaski (4 uur) - Naamseremonie(4 uur) - Vergadering jongerengroep (3 uur) - Vergadering CCLK (3 uur)	50 uur
Schoolbezoeken	02-11-'11: school voor blinden + New Life nursery school (4 uur) 09-11-'11: Internationale school (2 uur) 10-11-'11: New life school (3 uur) 14-11-'11: school CCLK (5 uur)	14 uur
Fundraising	- presentatie maken voor stageschool (5 uur) - aan alle bovenbouw groepen een presentatie geven over project Gambia op stageschool. (10 uur)	65 uur

	- flessenactie op stageschool (10 uur) (brieven naar ouders/verzorgers, flessen verzamelen en sorteren, flessen inleveren) - School Kristalla, materialen uitzoeken en stoelen en tafels uitelkaar gedraaid. (10 uur) - verpakken van buiten speelmaterialen en naar Bennie brengen (5) - verzamelen van speelgoed en kleding (10 uur) - verpakken van speelgoed en kleding en naar Bennie brengen (5 uur) - piano schuren en lakken zodat die mee kan in container naar Bennie (5 uur) - tweedehands materialen van verschillende basisscholen uitzoeken op Stenden. (5 uur)	
Voorbereiden	- Voorbereiden van lessen voor verschillende leeftijdscategorieën en niveaus (50 uur) - materialen ontwerpen en maken zoals memorie, praatplaten en voorbeelden. (25 uur)	75 uur
Presentatie	Voorbereiden presentatie ouderavond (4uur) Voorbereiden presentatie afsluiting stage (12 uur) Voorbereiding Boermarke (4 uur) Voorbereiding Tilburg (4 uur) Presentatie ouderavond;(4 uur) Presentatie afsluiting stage (4 uur) Presentatie geven Boermarke (5 uur) Presentaties geven op Basisschool 'De Boemerang' in Tilburg (8 uur)	45 uur
Evaluatie		8 uur
Verslaglegging	2-12-'11 (5 uur) 9-12-'11 (5 uur) 23-12-'11 (5 uur) 13-08-'12 (3 uur) 14-08-'12 (2 uur) 04-09-'12 (5 uur) 05-09-'12 (5 uur) 06-09-'12 (8 uur) 08-09-'12 (4 uur) 10-09-'12 (5 uur) 11-09-'12 (5 uur) 24-09-'12 (6 uur)	66

	25-09-'12 (4 uur) 26-09-'12 (4 uur) 29-09-'12 (2 uur) 01-09-'12 (4 uur) 02-09-'12 (4 uur)	
	Totaal aantal uren	859

BIJLAGE 2: EIGEN REFLECTIE

De reis naar Gambia is voor mij het allergrootste avontuur geweest, wat ik tot nu toe in mijn leven heb beleefd! Niet alleen de tijd in Gambia, maar ook de voorbereiding en de verwerking na afloop hebben mij een ander mens gemaakt.

Bennie Ahlers vertelde vooraf: `Je wordt verliefd op Gambia of je vindt het niks`. Voor mij werd het de verliefdheid. De bevolking, het land, de activiteiten die we hebben gedaan, het lesgeven, de kinderen! Alles greep me aan het hart! Ik heb me 100 % gegeven, ik wilde enorm genieten, maar ook `iets` brengen aan het land en het onderwijs. Door mij te storten op het samenwerkend leren heb ik het gevoel dat ik ook echt iets gebracht heb daar! Ik heb kunnen laten zien hoe we in Nederland samenwerkend leren uitvoeren. Welke werkvormen ze kunnen inzetten en hoe ze kinderen kunnen enthousiasmeren om iets te leren. Het geeft mij een goed gevoel dat de leraren ons met open armen hebben ontvangen, ze waren geïnteresseerd in alles wat we te vertellen hadden. Maar ook andersom, ik was enorm geïnteresseerd in het leven van hen. Ik heb veel verhalen gehoord, veel gelachen en ook soms een traan gelaten om droevige verhalen! Maar hun positiviteit heeft me enorm veel gebracht. Nog vaak ben ik in mijn dromen weer even in Gambia, iedereen die me groet en iedereen die aardig voor elkaar is! Als ik daarna wakker word, bedenk ik dat we nog heel wat te leren hebben hier in Nederland.

Mijn onderzoek is niet alleen goed geweest voor het samenwerkend leren in Gambia, maar ook erg goed voor mezelf als leerkracht. Want zonder mijn digibord, zonder kopieerapparaat en zonder een ruim klaslokaal en een gymzaal tot mijn beschikking, weet ik iets van mijn lessen te maken. Ik heb leren waarderen wat ik hier in Nederland heb, en kan al mijn Nederlandse kinderen in de klas duidelijk maken, hoe gezegend wij eigenlijk zijn!

En het allerbelangrijkste voor mezelf; `Waar ik ook ben op de wereld, ik ben een echte Juf`.

Foto's lesgeven

Foto's excursies

Crocodile pool

Gambian college

James Island

Kerkbezoek

Tabaski

Projecten Bennie Ahlers

Bezoeken van diverse scholen

Vragen studenten:

Hoelang duurt jullie opleiding?

De opleiding bij de Gambian College duurt 3 jaar. Hiervan moeten ze het eerste jaar volledig naar school en lopen ze in het tweede en derde jaar stage.

Ze gaan 5 dagen in de week naar school en elke dag hebben ze 6 uur les. Op zaterdag en zondag kunnen ze lessen inhalen.

Zijn er veel mensen die voor een vak in het onderwijs kiezen?

Mensen kijken heel laag naar de leerkrachten. Toch zijn er wel steeds meer mensen die leerkracht willen worden. Als leerkracht wordt je ook niet goed betaald.

Hoeveel studenten zitten er op deze school?

Heel veel, ze wisten niet precies hoeveel. We hebben de school bekeken en er waren op de school verschillende studierichtingen.

Hoeveel dagen in de week gaan jullie naar school?

5 dagen in de week gaan de pabo studenten naar school. Elke dag hebben ze ongeveer 6 contacturen. Als er een uur uitvalt of ze willen extra les dan kan dat op zaterdag en/of zondag.

Wat volgen jullie voor vakken?

Aardrijkskunde, Engels, geschiedenis, science = wetenschap, wiskunde, home-science. En in twee vakken moeten ze zich specialiseren.

Ze krijgen ook ED tec. Dit is een vak over de didactiek. Ze krijgen dan te horen hoe ze lessen kunnen geven.

Wordt elk vak door een andere leerkracht gegeven?

Dit hebben we niet gevraagd, maar gezien. We hebben een kijkje genomen bij verschillende klaslokalen. Bij sommige lokalen waren ze aan het lesgeven en stond er een leerkracht voor de klas. Elke leerkracht had ook een eigen kamertje, hieraan konden we zien dat elk vak een eigen leerkracht heeft.

Loop je stage op een basisschool? Zodat je kunt oefenen in de klas?

In het tweede en derde jaar lopen ze stage.

Kun je ons vertellen hoe jij les geeft?

We hebben gevraagd hoe de leerkrachten nu lesgeven en hoe zij les willen geven. Zij vertelden ons dat ze vooral interactie willen met de kinderen, dus niet alleen klassikale lessen. Ze willen graag in groepjes werken, zodat er interactie plaats vindt. Dit hebben ze ook al toegepast in praktijk.

Eigenlijk maken de leerlingen testen zelfstandig en de rest gebeurt in groepjes.

Ze willen wel dat de leerlingen zelf gaan nadenken. Vaak was het dat er een leerkracht was en die zei dingen, de leerlingen moesten dit herhalen. Nu willen ze de kinderen eerst over het antwoord laten nadenken.

Hoe bereid jij je lessen die je geeft voor?

We kwamen net bij een leerkracht binnen die vertelde dat hij haar les moest gaan geven. Hij vertelde dat hij tijd ging besteden aan het voorbereiden van lessen. Hieruit blijkt dat ze wel weten hoe ze lessen moeten voorbereiden. De studenten waarmee wij hebben gepraat

bereiden de lessen ook voor.

Leren jullie ook hoe je om moet gaan met de verschillen tussen de kinderen?

Verschillen in cultuur, verschillen in niveau.

De studenten leren inderdaad over de verschillen tussen de kinderen. Dit passen ze ook toe in hun lessen.

Leren jullie ook over zorg kinderen?

De studenten krijgen net als bij ons pedagogiek. Hierbij krijgen ze verschillende dingen te horen en moeten ze dan ook over leren.

Hebben jullie (kern) doelen voor de scholen en kinderen?

De overheid heeft voor de scholen doelen opgesteld. Dus dat is voor elke school gelijk. De overheid controleert dit ook bij de scholen.

Is er ook schoolinspectie?

De scholen worden gecontroleerd door de overheid. Alle kinderen hebben een rapportkaart, net als bij ons. De overheid controleert of de scholen deze kaarten gebruiken of ze goed lesgeven en of de kinderen goede kleding dragen (schooluniformen).

Schooluniformen zijn er, zodat kinderen niet op elkaar jaloers worden. Sommige kinderen zijn iets rijker en hebben bijvoorbeeld mooiere kleding. Ze willen juist niet die verschillen in beeld brengen.

De overheid controleert ook waar een kind terecht komt. Ze kijken naar de resultaten.

Heb je nog iets anders te zeggen?

Nursery school 3 tot 7

Primary school 7 tot 12/13

junior school 12/13 tot 16

secondary school 16 tot +/- 19

Daarna kunnen ze naar college of universiteit. Het ligt aan je resultaten waar je heen gaat. Sommige kinderen gaan niet naar school, omdat ze dit niet kunnen betalen. Kinderen die geen geld hebben kunnen geld vragen aan de overheid.

De studenten maken een keuze waarvoor ze willen lesgeven; nursery, primary etc.

The Gambian College is een vrije studie. Voor deze studie krijg je een scholarship, alleen moet je daarvoor wel goede resultaten hebben.

Als leerkracht kun je net als bij ons ook in Gambia verder leren voor iets anders. Bijvoorbeeld minister van het onderwijs.

Motivatie van de studenten om leerkracht te worden:

- (meisje met krullen) Het was niet haar droom om lerares te worden. Ze kwam op het idee via een oud leerkracht van haar. Hij vertelde dat je er misschien niet altijd goed voor wordt betaald, maar dat je er wat anders voor terug krijgt. Dit ziet zij nu zelf ook in. Ze vindt de kinderen onschuldig en daarom wil ze de kinderen van alles leren.

- (jongen) Als leerkracht leer je altijd verder. Toen hij klein was werd hij ook door zijn leerkracht geholpen. Hij wil nu hetzelfde doen. Hij hoopt dat iemand uit zijn klas dan hetzelfde denkt.

Vroeger sloegen ze de kinderen. Dit wordt nu steeds minder en willen ze eigenlijk afschaffen. De studenten van nu zeggen dat het ook anders kan. De kinderen in speeltijd niet laten mee spelen of extra werk geven of een monkey dans laten doen. Als een aap een dansje doen. Af en toe zien ze ook wel dat er leerkrachten zijn die de kinderen een bordje om laten doen, daar moeten de anderen kinderen dan juist om lachen. Dit kennen wij van vroeger.

Er zijn in Gambia verschillende scholen, jongens scholen, meisjes scholen en mix scholen. De mix scholen zijn er het meest. Er zijn ook moslim scholen en christelijke scholen. Christelijke scholen zijn er het meest.

DE EERSTE INDRUKKEN

Hoi allemaal,

Hier mijn eerste verslag live uit Gambia! Ik ben hier nu 3 dagen en heb al het een en ander te vertellen. Ik zal proberen alles zo chronologisch mogelijk te beschrijven!

Het begon allemaal op Vrijdag 28 Oktober 2011, tijdstip 10.15, plaats Veenoord. Ik word wakker bij pap en Sylvia thuis, ik voelde wat lichte zenuwen en heel veel goede zin. Papa had lekkere broodjes gesmeerd (ja pap, in t vliegtuig was ik dankbaar voor de verschillende belegsoorten) en we hebben ons rustig klaar gemaakt om te vertrekken. Sahar kwam nog even afscheid nemen en die heeft ons uitgezwaaid! Na 1 uur en 45 minuten op Schiphol aangekomen waar we bij de Starbucks met ons afscheidscomité hadden afgesproken! Erg gezellig samen nog wat koffie gedronken nadat we ingecheckt waren, toen het tijd werd voor het afscheid. Ik had me voorgenomen om geen tranen te laten, maar doordat we met zoveel verschillende gevoelens weggingen, heb ik dit niet gered! Maar na de douane hebben we lekker door de winkels gelopen en was ik de tranen al weer vergeten!

We konden ook vlug aan boord & de vlucht zelf ging ook goed! Na 6 uur vliegen werd het tijd voor de landing. Ik had erg last van mijn oren, maar dat hoort er nou eenmaal bij. De landing was in het donker, dus veel heb ik niet kunnen zien, wel heel veel lichtjes. Eenmaal op Banjul Airport meteen al kennism gemaakt met het vriendelijke volk. Ze vragen altijd hoe het met je is, en willen je overal mee helpen.

Eenmaal in de bus naar het hotel moesten we nog even lang wachten op het andere vliegtuig uit Nederland (onze vlucht was gesplitst) en konden we op naar het hotel. Hier stonden Britt, Sanne, Milja en Niels ons al op te wachten! Erg leuk om meteen wat vertrouwds te zien!

Ingecheckt en de koffers op de kamers gelegd, toen nog even kort gekletst maar we waren best moe dus maar naar onze eigen kamer gegaan. Opeens hoorden we wat gegil en bleek het Jannike te zijn die Mart & Bart ontdekt had! Na even een korte ontmoeting maar gaan slapen. Althans dat was de bedoeling, maar lukt mij niet helemaal.

De volgende morgen kwam de volgende verrassing. Want we deelden ons balkon niet alleen met Marije & Jannike maar ook met een aap! Deze zitten gewoon in de bomen en op het gras & dus ook bij ons op het balkon! Ik vind ze nog wat eng maargoed! Omdat we zo vroeg wakker waren zijn we op tijd naar het ontbijt gegaan, hier lekker een bodem gelegd. We hebben die middag lekker de koffers ingeruimd en het zwembad ingewijd! Heerlijk! Ook de zee is lekker warm, maar wel hoge golven!

In het zwembad hebben we met z'n allen en nog een paar een potje waterpolo (lees rugby)

gedaan! De jongens tegen de meiden & natuurlijk hebben we onze naam hoog gehouden & hebben de vrouwen gewonnen! Erg gelachen!

Die avond zijn we samen uit eten geweest bij een steakhouse en we zijn op stap geweest! Dit was erg leuk want Bart mocht hier draaien!

De gambianen kennen geen hardstyle en dat heeft Bart ze even laten horen!

Op de terugweg liepen we langs een straat waar net een ongeluk was gebeurd, dus er hing een wat aparte sfeer. Hier waren we wat van geschrokken dus thuis gekomen hebben we hier onder het genot van een drankje even over na gepraat!

Weer heb ik niet zo goed geslapen, en werd ik heel vroeg wakker. Niemand anders was nog wakker en omdat het ontbijt tot 10.00 duurde dacht ik om kwart voor 10 dat ik maar alleen moest gaan eten! Dat heb ik gedaan!

Zondag hebben we ook weer even gezwommen en hadden we een afspraak met Richard van de CCLK stichting en kwam een docent van het Windesheim ook om kennis te maken. Haar kunnen we bellen in het geval van nood. We hebben afspraken gemaakt over de planning en Richard had iemand meegenomen die al wat ouder was en veel wist over het onderwijs in Gambia, hem hebben we ook wat vragen kunnen stellen.

Die avond hebben we bij een Wok gegeten, dit was heeeeeeel lekker en ook erg gezellig! Wel werd dit een latertje dus zijn we daarna snel naar bed gegaan. Gelukkig heb ik deze nacht geslapen als een prinses.

Maandag is het echte werk begonnen! We hebben een bezoek gebracht aan het Gambian College! We zijn eerst naar de school van Marie gereden waar we de kinderen en andere leerkrachten hebben gezien! Alle kindjes kwamen meteen handjes geven! Erg lief!

Daarna zijn we doorgereden naar het Gambian College.

Hier hebben we met studenten gesproken over het onderwijs en over hun leven. Dit was een erg nuttig gesprek! Ook kregen we een rondleiding op het College, zo hebben we in de bibliotheek gekeken, in een kinderopvang waardoor de moeders ook naar school kunnen!

We kregen allemaal meteen baby op de arm en als we er een teruggaven kregen we meteen een nieuwe baby! Wat een schatjes allemaal! Daarna alle klaslokalen gezien en alle kantoortjes waar de 'chiefs' van de opleidingen zaten. We werden in elk kantoortje naar binnen geroepen waar we welkom geheten werden! Erg hartelijk allemaal!

Vandaag zijn we naar James Island geweest. Dit is een voormalig slaven eiland! We

moesten hiervoor erg vroeg uit bed! Om 6.00 werden we opgehaald, dus dat was even wennen! We waren ook nog maar net onderweg toen we weer iets memorabels meemaakten. Ik zat voorin naast Modou en hoorde dat het schakelen niet helemaal goed ging, hierna hoorden we allemaal gekras en kwam de auto tot stilstand. Ik maar even vragen of we uit de auto moesten, het wiel van de auto was eronder vandaan gevlogen. Deze kwam aan de overkant van de straat in de bosjes terecht! Er was ook iets met de as van de auto, maar dat kan ik niet zo goed beschrijven! Maar goed, wij uit de auto en wachten op het andere taxibusje dat Modou meteen geregeld had! Erg fijn dat hij zo betrokken is en goed voor ons zorgt! Eenmaal veilig bij de ferry aangekomen waarmee we de rivier overstaken kwamen we weer veel verschillen te zien.

Wij mochten gelijk doorlopen en moesten kaartjes kopen, links stonden achter het hek echt heel veel mensen staan. Toen wij boven op de boot stonden en dit hek openging renden alle mensen werkelijk naar de boot toe! Echt verbazingwekkend! Ook werd er nog een auto bij opgedrukt die helemaal op het randje stond! Wij zeggen nu al lachend 'that's the Gambian life!' en zo moeten we maar blijven lachen!

Aan de overkant gingen we met ons 15'en in een taxibusje. Er waren nog 4 van de CCLK mee! Ze letten telkens zo goed op ons en dat gaf me een heel veilig gevoel. Ook konden we erg met hun lachen en waren ze super geïnteresseerd in ons! Fijn dus!

Na een heftige rit door de bush van Afrika waar we weer veel gezien hebben kwamen we aan op Kunta Kintha het slaveiland. Hier kwamen we tot de ontdekking dat we door een grote poederdoos waren gereden, make-up was niet meer nodig! Door al het stof was alles oranje! Even gewassen en toen begonnen met de rondleiding en de boottocht naar het eiland zelf! Heel erg indrukwekkend wat daar allemaal is gebeurd! Omdat het niet alleen nare gevoelens bij deze tocht hoort, was er een man met een djembé! Ik moest meteen aan Justin denken, (helaas kreeg ik zijn djembé niet mee Justin) hij heeft mooi gespeeld en iets minder mooi gezongen! Haha! Alle rituelen van de heenreis herhaalden zich (behalve dat van de band gelukkig) en toen we veilig weer in het hotel waren hebben we gauw gedouché!

Ik heb veel wisselende gevoelens gehad de afgelopen dagen, en vooral door het tekort aan slaap, maar ik geniet van elk moment en probeer alles in me op te slaan. We zullen nog veel zien en horen maar daar zijn we hier ook voor!

Iedereen bedankt voor het lezen & tot de volgende blog!

Liefs Michelle

Hey allemaal,

Ik heb even wat tijd over & dacht ik kan wat ik tot nu toe heb beleefd en opgeschreven wel vast op waarbenjij.nu zetten!

Hier komt ie! Veel leesplezier ;)

Woensdag zijn we voor het eerst op scholenbezoek geweest. Eerst kwamen we bij The new life school. Alle kinderen stonden in rijtjes voor de school waar de lerares een ochtendpraatje hield. Wij werden geïntroduceerd en hebben ons even voorgesteld. Hierna hebben we ons over de drie lokalen verdeeld en hebben we gekeken. Wat een feest! Ik heb zelf dit jaar nog geen les gegeven en voelde meteen dat ik toch echt een juf ben, want het begint meteen te kriebelen. Ik wil toch echt zelf graag lesgeven! Het was een mooie school waar ze goed bezig waren! Leuk om te zien dus!

Na deze school zijn we lopend naar de volgende school gegaan. Dit was een bijzondere school, het was namelijk voor blinde en slechtziende kinderen. Tijdens onze binnenkomst hadden ze net pauze waarin ze aan het voetballen waren. Dit leek natuurlijk erg bijzonder, slecht ziende kinderen die voetballen! Er zat iets in de bal waardoor de kinderen de bal ook konden horen! Erg handig dus! Ik was even gaan zitten en op een gegeven moment kwam er een jongen naar me toe. Hij gaf me een hand en we raakten in gesprek. Hij had mooie dromen, hij wilde graag voetballer worden, hij was erg tevreden over de school en de leraren. Het gaf mij een goed gevoel dat hij met plezier naar school ging en blij was dat er iets voor hem gedaan was. Ik nam in het begin bewust een beetje afstand, maar na dit gesprek durfde ik me wat meer te verdiepen. Het was een boeiend bezoek, waarin ik veel gezien heb op het gebied van 'speciaal onderwijs'.

Na dit bezoek gingen we weer met de benenwagen terug naar de school van Marie waar Modou ons weer opwachte. Hij bracht ons naar de compound van Richard. Een compound is waar veel families gezamenlijk wonen. Het staat achter hakken/schotten en er zijn meerdere huizen. In deze compound stonden de spullen opgeslagen die wij ingezameld hebben. Hier hebben we even gekeken. Ook hebben we kennis gemaakt met een aantal vrouwen, waaronder de hoogzwangere vrouw van Richard. Ik heb erg leuk met haar gekletst over de aankomende baby! Ik voelde me er ook erg welkom! Mooi om nu met eigen ogen een compound te zien!

'S Avonds zijn we bij the African Queen uiteten geweest. Ik had hier heerlijke kip met rijst! Helaas reageerde mijn lichaam niet zoals het hoorde & ben ik met Jannike vast naar het hotel gegaan. Onderweg zijn we een aantal keren aangehouden omdat iedereen onder de

indruk was! Ik heb veel positieve dingen gehoord, maar gisteren hoorden we wat anders! Er was een man die naar ons riep of we naar zijn sportschool wilden, omdat we zo'n haast hadden (& anders ook niet) wilden we niet daarnaar toe. Kregen we van die beste man te horen dat het wel nodig was! Hierop stonden wij natuurlijk met onze mond vol tanden! Wat was ik blij dat ik daarna op de wc weer een kilo ben kwijtgeraakt! Hier in Gambia heb je geen fitness nodig hoor! Eenmaal afgevallen ;) hebben we in de lobby nog even gewacht op de rest, hier werd Jannike ten huwelijk gevraagd !!! ik maar gauw verteld dat ze al een vriend heeft! (helaas weten wij nog niet wie dat is;)) We worden hier bijna door iedereen aanbeden.

Er was ook een man die in het winkeltje bij het hotel werkt die aan mij vroeg of we met zijn tweeën wat gingen doen, dan nam hij me mee uiteten naar een leuke tent! Hij was niet zoals iedereen zij hij, hij had namelijk 5 verschillende vingers op 1 hand, zo kon ik zien dat er ook veel verschillende mensen waren! HAHAAHAHA! (Pap, ik ben natuurlijk niet op het aanbod ingegaan hoor)

Donderdag heeft de eerste groep afscheid van de kinderen genomen. Wij hebben deze dag goed benut door met Modou de projecten van Bennie te bezoeken. Eerst zijn we door leuke dorpjes gereden waar we wat van het land konden zien, er waren veel mensen te zien & ook hebben we wat markten gezien. Het eerste project dat we gezien hebben was een gehandicapten werkplaats. Hier maken ze kaarsen, tassen en mooie jurken! Veel materialen komen uit Nederland, dus ze waren blij dat we ze kwamen bezoeken! Na even gekeken en gepraat te hebben zijn we op weg gegaan naar de kraamkliniek. Ook hier werden we welkom geheten en mochten we alles zien. Er waren helaas die dag nog geen baby's geboren dus die heb ik niet gezien. Wel waren er twee vrouwen die al weeën hadden. Ze hadden ook veel pijn wat ik moeilijk vond om te zien! Wel was het er voor Afrikaanse begrippen goed voor elkaar.

We zijn ook even op visite geweest bij een werkplaats. Hier hadden we een heel hartelijk welkom, in hun ogen waren we familie van Bennie & ze vonden het erg leuk dat we langskwamen. Alles werd tevoorschijn gehaald om te laten zien. Er was ook een internetcafé! Dit zag er allemaal picco bello uit! Er konden zelfs meerdere talen ingesteld worden! Er waren mooie machines! Deze komen ook uit Nederland! Ik waande me een klein beetje in papa's schuur waar ik ook wel dingen van herkende! Echt leuk om te zien!

Het laatste wat we vandaag bezocht hebben was de contactpersoon van Bennie die alle containers in ontvangst neemt en de spullen verdeeld. We hadden al gehoord dat deze vaak onder een boom zit! Dat was ook vandaag zo, hij had ook bezoek van een aantal vrienden! Het werd een leuk gesprek waarbij mijn gesprekspartner het niet kon laten om te vertellen

hoe mooi ik wel niet was! Als ik in Nederland ben voel ik me vast heel lelijk als al die Nederlandse jongens niks zeggen over me! Hahaha! We konden helaas niet lang met Jerry blijven praten want de andere groep moest ook opgehaald worden.

Het was weer een mooie dag en ik vond het erg fijn en interessant om de projecten van Bennie met mijn eigen ogen te zien! Ik besef me dat hij heel veel goeds voor het land doet & dat Gambia zonder de hulp van deze mensen het toch een stuk minder goed hebben! Daarom hoop ik dat Bennie en nog veel meer mensen nog lang dit soort werk blijven doen om anderen te helpen! Ik heb vandaag in ieder geval nog 1000 keer meer respect voor Bennie gekregen dan dat ik al had! Waar hij de ideeën, de tijd en de energie vandaan haalt om zoveel op poten te zetten in een ander land! Ik vind dat echt geweldig!

Iedereen weer tot de volgende blog!

Dikke kus!

AFSCHEID GROEP 1 & BEGIN VAN WEEK 2!

Hey allemaal,

Hier weer een blog van mij! Ik zie dat ik in mijn vorige blogs wat typ en spelfouten heb gemaakt! Ik typ volgens mij wat over-enthousiast waardoor ik mijn eigen fouten niet meer lees! Sorry daarvoor! Ik zal weer wat vertellen over de afgelopen dagen zodat jullie je allemaal een klein beetje in Gambia kunnen wanen!

Vrijdag was het alweer tijd om met de mensen van de CCLK afscheid te nemen van de eerste groep! Hun 4 weken zitten er al weer op! Ze hebben hele mooie spullen gekregen en er werden mooie dingen gezegd! We hebben foto's gemaakt & s'avonds zouden we de talentenjacht hebben waar we ook weer leden van de CCLK zouden treffen waarvan ze dan afscheid konden nemen. De talentenjacht was in een gebouw naast de kerk, er werd gezongen, gedanst en geplaybackt, het was net een weekafsluiting op de basisschool, alleen werd er hier niet door iedereen 1 keer opgetreden maar 3 keer! Het duurde dus ook best lang! Aan het eind van de avond kwam er een mannetje van de jury naar ons toe, of een van ons even de prijs wilde uitreiken & ja hoor, dat moest ik natuurlijk even opknappen! Het engels ging zo snel dat ik niet doorhad aan wie ik de prijs moest geven, dus ik aan die jongen vragen; Is this for you? Haha! Echt hilarisch maar daar had je bij moeten zijn! Ook moest ik die avond even naar het toilet, nou dat heb ik geweten! Ik heb nog nooit zoiets gezien, maar omdat ik het bijna in mijn broek deed toch maar gedaan! In vervolg drink ik gewoon niks meer zodat ik niet hoeft te plassen!

Zaterdag stond de dag weer in het teken van het afscheid van groep 1! Na het ontbijt zijn wij met ons vieren eerst even naar het zwembad gegaan, hier hebben we goed geoefend met allerlei kunstjes, Marije, Jannike & José kunnen al een flikflak in het water, ik bijna! Ook doen we graag aan duo-duiken & van de jongens hebben we geleerd om te pinquin duiken! Genoeg lichaamsbeweging dus!

Rond twee uur hadden we afgesproken in de lobby voor het afscheid, hier kwamen ook mensen van de CCLK! Het was best apart dat ze weggingen, vooral voor Niels omdat die al 4 weken met hun opgetrokken was! We hebben ze uitgebreid uitgezwaaid & toen was het 'Just the 5 of us'! Zoals Jannike zegt; 'Ze moeten het nu alleen met ons doen'! We zijn s'avonds naar Bini's gegaan en het voelde al raar toen we moesten zeggen dat we een tafel voor 5 wilden! Maar goed we moeten het er maar mee doen! Het is in ieder geval een superleuke en gezellige week geweest met ons tieners. Ze hebben ons ook goed wegwijs gemaakt in Gambia!

Zondag was het tijd voor ons kerkbezoek. We hadden geluk want het was Allerheiligen, we mochten dus ook naar het kerkhof dat naast de kerk lag. Hier werd een dienst gedraaid

waarbij ze geesten verjaagd hebben. Dit was mooi om te zien, ook het koor heeft geweldig mooi gezongen, echt een paar kippenvel momentjes gehad! Daarna was het tijd voor de dienst in de kerk, deze werd niet helemaal in het Engels afgelegd dus ik heb niet alles kunnen begrijpen, wel had het koor begeleiding van djembés en een basgitaar, erg muzikaal allemaal! Na twee uur hadden we wel een houten kont en hebben we samen met Marie bij het graf van haar oma gekeken. Daarna weer terug naar het hotel waar ik even geskyped heb met thuis, want Sylvia was jarig! Zo was ik er toch even bij! Even lekker de vertrouwde grapjes van thuis horen! Heerlijk!

S'Avonds was het tijd voor het moslimfeest Tobaski (ik weet niet of ik het goed schrijf!) dat is in Nederland het offerfeest. We waren uitgenodigd in een compound waar we eerst heerlijk gedanst hebben met wat kinderen! Nou die dansten dus echt geweldig goed! Vergeleken met hun zijn wij echt houten klasen! We hadden verwacht dat we ook het slachten van een geit zouden zien, maar dat was gelukkig die morgen al gebeurd! Wij hebben gewoon gezellig gekletst en gelachen. Jannike & Niels gingen met Richard van de CCLK naar een andere compound om daar te kijken! Toen ze terug kwamen was het bij ons pas tijd om te eten, dus hebben zij twee keer mogen genieten van bijzondere gerechten! We hebben volgens mij echt een geit gegeten en ik moet zeggen dat ik het eten erg lekker vond! Wel heeeeeeeeeel erg pittig, maar dat hoort erbij! We kregen ook een soort couscous die de smaak iets milder maakte! Als toetje kregen we weer couscous dat aangemaakt was met melk & banaan! Het leek op een olvarit-potje maar smaakte erg goed! Het hoofdgerecht heette 'Cherreh' en het toetje heette 'Chakiri'. Ik vond het super om eens Afrikaans te eten! Na het eten hebben we weer gezellig gepraat en hebben ze nog even voor ons gedanst! Tegen half 12 waren we weer thuis & hebben we nog even een drankje gedaan in het hotel!

Maandag konden we weer niet naar de scholen omdat de kinderen vrij zijn i.v.m. Tobaski, we zijn dus met de mensen van de CCLK naar het strand geweest. En dit was niet zomaar een strand, maar een heus privéstrand! Er was werkelijk waar niemand anders te ontdekken! We hebben samen met Tina, Anna, Marie, Charles en Ben echt een superleuke dag gehad, lekker gerelaxed en goede gesprekken gevoerd! Echt genieten dus! Dinsdag waren de kinderen nog steeds vrij van school en hebben wij lekker wat voor onszelf gedaan!

Morgen gaat het echt beginnen en gaan we lesgeven! Erg spannend allemaal!
Jullie horen zo snel mogelijk weer wat van mij!
Een zonnige kus voor jullie in het koude Nederland!

Liefs Michelle

Hey allemaal,

Het is weer tijd voor een nieuwe blog! Ik hoop dat jullie ze met veel plezier lezen!

Ik was gebleven bij Woensdag, we hebben eerst een school bezocht. Dit was een internationale school opgezet door Nigeriaanse mensen. We werden hier heel hartelijk ontvangen en alle kinderen mochten aan ons vragen stellen en wij aan hun! Ook gaf Anna (van de CCLK) les op deze school! Wij mochten even bij haar in de klas leerlingen zijn! Na dit bezoek zijn we naar de Marie Rita school geweest, de CCLK school heeft namelijk de hele week vakantie gehad i.v.m. Tobaski. Vandaag hebben we gekeken hoe ze hier lesgeven en hebben we vast de lessen voor de volgende dag voorbereid. We wisten dat we niet te veel mochten verwachten dus we hebben geprobeerd niet te hoge verwachtingen te hebben.

Die instelling bleek ook te helpen want het was meteen erg leuk om Donderdag les te geven. Marije en ik gingen samen bij de oudste kinderen. We hebben schrijven gegeven, we hadden voor ieder kind een papier gegeven met daarop oefeningen zoals wij die in het schrijfschrift in Nederland hebben staan. Een kopieërapparaat hebben ze niet, dus wij hebben alles zelf een heel aantal keer overgeschreven. Ook hebben we voorgelezen en wat liedjes gezongen! De eerste dag ging dus eigenlijk best goed! Wat ik helemaal vergeet te typen is dat we eerst op een schoolbezoek bij de New Life School zijn geweest. Dit is de school waar Ben werkt! We gingen niet alleen met ons viertjes op bezoek, maar ook Rob en Antoinet, een stel dat we op het vliegveld hebben leren kennen en in hetzelfde hotel zitten, gingen mee om eens te kijken hoe de scholen hier onderwijs geven. Dit was echt een enorme school! Aan het eind van ons bezoek werd Marije nog even door het hoofd bij zich geroepen. Wij schrokken er een beetje van want we dachten dat ze nog wat te vragen had, maar het ging erom dat Marije zo lang is en dat ze een leraar had die ook wel lang was en dat ze die wel kon koppelen! Echt geweldig om Marije's gezicht te zien! Op de terugweg zijn we nog even door een soort galerie gelopen waar ook een openluchttheater was! Ze laten ons dus zoveel mogelijk zien!

Vrijdag zijn we een extra dag naar de school gegaan, helaas maar met ons drieën want Jannike was niet zo fit & Niels ging bezig met zijn onderzoek. We hebben de hele morgen les gegeven, het ging nog beter dan de dag ervoor! We hebben ook nog in hoeken gewerkt, er hing een lekker ontspannen sfeer en ze vertrouwden ons volgens mij wel met de kinderen, want er was niemand anders bij! Ik geniet echt enorm als ik aan het lesgeven ben en in de pauze vind ik het heerlijk om even met de kinderen te spelen of alleen al naar ze te kijken!

Echt wat een prachtige kinderen allemaal. Vrijdag na school is Marie met ons meegegaan naar het hotel & heeft ze lekker met ons gekletst! We hadden een drukke dag want om 18.00 hadden we een meeting met een groep jonge mensen die veel dingen ondernemen voor de bevolking. Hier hebben ze verteld wat ze deden en konden wij nog vragen stellen. Toen snel gegeten want we hadden om 22.00 een concert in het hotel tegenover ons. Een van de kerkkoren ging hier optreden. Het werd een lange zit, maar hij was zeker de moeite waard! We hebben nog even lekker gedanst en om half 3 waren we weer terug in het hotel!

Zaterdag waren we weer vroeg uit de veren want we wilden lekker ontbijten! S'middags was het weer tijd voor Afscheid, want onze 'ouders' gingen naar twee weken naar huis! We noemden Rob en Antoinet af en toe onze ouders omdat ze altijd even vroegen hoe het met ons ging en we heerlijk alles even konden vertellen! Nadat we ze beloofd hebben ons niet laten te verleiden en elke dag onze tabletten te slikken hebben we ze uitgezwaaid en zijn wij even gaan lunchen! S'avonds was het weer eens tijd om op stap te gaan. We hadden een Engelse jongen die we bij het zwembad hadden ontmoet meegevraagd dus hadden we extra mannelijke bescherming. Het was een hele geslaagde avond waarna we lekker hebben geslapen! De volgende dag had ik echt een zondag gevoel (NEE, niet van de drank, want ik heb met Marije wijn met sprite gemixt omdat het niet zo lekker was) ik heb me voor het eerst zo niet lekker gevoeld dat ik niet mee ben gegaan naar een meeting van de CCLK. Nu voel ik me gelukkig weer wat beter, want ik vind mezelf altijd nog zieliger dan dat ik thuis niet fit ben.

Dat waren alle uitstapjes die we hebben gedaan, ik zal er weer wat foto's bij uploaden zodat jullie een beter beeld krijgen! Ik wil jullie ook nog een leuke anekdote laten lezen, dus bij deze;

Zoals jullie weten zijn er een boel apen in het hotel en ben ik een held op sokken! Jannike en ik moesten samen naar de lobby waar we afgesproken hadden toen we op het balkon oog in oog kwamen te staan met een aap. Nou is dat opzich niet zo eng, maar deze keek zo gemeen dat zelfs Jannike er niet langs durfde! Wij wachtten tot hij weggeklommen was en toen zijn we snel de trap weer afgerend! Heerlijk al die dieren hier in het hotel!

Nou dat was het weer voor vandaag!

Hasta la pasta en tot de volgende villa!

Liefs Michelle

Week 3

Bonjour tout le monde!

Hier weer een update vanuit het mooie Gambia! Maandag zijn Niels, José, Jannike & Marije naar de CCLK school geweest, ik ben deze dag thuis gebleven omdat ik nog steeds niet lekker was! Over maandag kan ik dus niet meer vertellen dan dat ik mijn bed en de wc gezien heb!

Dinsdag heb ik met Marije voor het eerst lesgegeven op de CCLK- school. Wat een feest! Een leuk groepje en een super gemotiveerde lerares! Ze nam veel van ons aan & deed aan alles mee om maar wat van ons op te kunnen steken! Ik zal kort even vertellen wat we gedaan hebben, ik ben begonnen met het openen van de dag en ons voorstellen. Marije heeft rekenen gedaan met bussommen. En ik heb Muziek gegeven, hierbij heb ik ze 2!!! Nieuwe liedjes aangeleerd! & wat kunnen die kinderen zingen zeg! Erg mooi! Als afsluiting hebben we nog een drama-activiteit gedaan.

Woensdag hebben we weer lesgegeven in dezelfde groep. Vandaag ben ik verder gegaan op Marije's rekenles, nu hebben we minsommen volgens het busmodel gedaan. Daarna ben ik met de kids naar buiten gegaan en heb ik wat beweging en bal-spellen gedaan. Marije heeft na de pauze lezen gegeven. Hierbij heeft ze precies laten zien hoe wij de kinderen letters en woorden laten lezen! Dit was dus een erg nuttige les! We hebben de dag afgesloten met de herhaling van de liedjes.

We zijn s'avonds nog naar de compound van Richard geweest, hier hebben we weer een onderverdeling gemaakt van alle spullen die we ingezameld hebben! Zo hebben we nog wat materialen gevonden die we goed konden gebruiken en weten we zeker dat het goed terecht komt.

Donderdag zijn we naar de universiteit geweest, hier werden we welkom geheten door een directeur, die vertelde ons heel veel over de universiteit vertelde waarna we hem alles mochten vragen wat we wilden weten. Helaas konden we niet lang van de heerlijke stoelen genieten, want we gingen naar een ander gebouw waar we met studenten hebben gepraat. Het was een interessante bijeenkomst.

Vrijdag zijn we weer een extra dag naar de scholen gegaan omdat er volgende week weer dagen uitvallen i.v.m. de verkiezingen. Marije en ik zijn nu naar een andere klas gegaan. We gingen met goede moed heen, maar deze dag viel mij het niveau wat tegen! Maar goed we hebben er toch geprobeerd het beste van te maken.

Na schooltijd werden we verwacht in de compound van Richard, want we waren uitgenodigd voor de naamceremonie van hun pasgeboren dochter. Vandaag was het precies een week geleden dat ze geboren was (op 11-11-2011) en werd haar naam bekend gemaakt. Eerst

mochten we naar binnen om iedereen even gedag te zeggen en daarna begon de ceremonie. We moesten bij de ingang van de compound gaan staan, hier kwam dan drie keer een schaal met snoep voorbij waar je een handje van moest pakken. Ook de baby kwam drie keer langs. Daarna gingen we weer naar binnen om ons cadeau te geven. We hadden een doos versierd met daarin wat kleine cadeautjes voor de baby & de ouders. Hier hoorde natuurlijk ook een fotoshoot bij! Daarna was het tijd voor het volgende ritueel; we moesten allemaal bij elkaar gaan zitten er een neef van Richard zat voor ons met twee flesjes bier, een fles brandy en een blikje sinas. Ze gingen hierbij het kind zegenen door mooie woorden te zeggen en wat van de drank uit een lepel over de grond te strooien, daarna moest er wat gedronken worden. Wij mochten ook een voor een nog een wens voor de baby uitspreken met het bijbehorende ritueel van drank gooien en drinken! Dit lijkt mij ook wel leuk voor in Nederland!

We hebben nog even zitten kletsen en daarna kwam Modou ons alweer halen. Alleen het eten was nog niet opgediend, dus werd dat s'avonds naar ons gebracht in het hotel! Heerlijke kip met rijst! Mjaammiee!!

Zaterdag zijn we naar het ziekenhuis geweest, gelukkig niet omdat we ziek waren maar omdat we daar ook spullen heen hebben gebracht! De mensen waren erg blij met de spullen en vonden het leuk om weer 'vrienden van Bennie' te zien! Ook hebben we even een bezoekje gebracht aan het craftmarktje dat aan de strip grenst. Hier hebben we weer even rondgeneusd en natuurlijk wat dalassis uitgegeven.

S'middags zijn we nog even op advies van onze Gambiaanse moeder Antoinet over het strand gelopen waar we een bord vers fruit hebben gegeten! Echt lekker fris en gezond natuurlijk! Dit gaan we in de laatste week vast nog een keer doen.

S'avonds zijn we weer op stap geweest, deze keer hadden we niet onze captain Niels bij ons, maar Aiden, de engelse jongen ging weer mee! We zijn naar Duplex geweest, een club waar we met de eerste groep ook al geweest waren! Het was weer een superleuke avond! En zondag dus lekker bijgekomen van het stappen!

We zijn ook al bezig met onze restaurant keuze te verbreden, want we hebben al twee nieuwe tentjes bezocht. Bij de eerste hebben we heerlijk tapas gegeten! En niet te vergeten een heerlijke crêpe met amandel en chocola! We komen steeds mensen tegen in het hotel en wisselen dan onze belevenissen op restaurant gebied uit, dus zo ontdekken we nog steeds nieuwe dingen!

De laatste week is nu echt begonnen! De tijd vliegt voorbij! Nog even genieten van de laatste week vol met zonnestralen want ik hoor al van iedereen dat het ijskoud is in Nederland.

Dikke kus & tot snel!

THE CHRISTIAN COMMUNITY OF LATRIKUNDA SCHOOL (CCLK) ABOUT YOUR TEACHING IN THE C C L K SCHOOL

In this school we have Nursery One, two and Primary One.
The CCLK School started last year on 8th November, 2010.

Our knowledge about your teaching is only limited within the short time you spent with us teaching in the CCLK School.

This information about your teaching is being prepared by the three teachers at the CCLK School namely, Mr. Peter Mendy, Miss Mary-Gomez and Miss Tina Johnson.

The first day you start teaching, you start with introducing yourselves to the students and you later start teaching them songs and also stories, colour identifications, imagination, calculation, Games, art work etc. Which the children really enjoy, the way you teach makes the students to understand faster. You also have the love of children which is very important for a teacher, you are also open to everyone humble and kind. You also build a good relationship with the staffs in the school; asking them to interpret for you in the local language when the students are not understanding what you are saying.

The only problem we identify is the way you talk tends to be very fast which affects the understanding of the students and also the first week you came to the school to teach some of the students were afraid of you people because of your colour but later they were used to you.

We come to understand that the method, style and system of your teaching is somehow different with ours but there are some similarities. We really appreciate the method, style and system of your teaching; keep it up. We will really miss you people.
God bless you.

Christian Community of LatriKunda
LatriKunda German
P.O. Box 3209
SERREKUNDA
Tel: + 220 9902994 / 7719857

Registered Charity 490 / 2002

Email: cclkskgambia@hotmail.com
Website: www.cclk.org

25th November 2011

Attention: Peter Geerdink

The visiting students and lecturers
Stenden College
Holland

Dear friends,

FAREWELL AND THANK YOU

I am writing on behalf of the leadership and membership of the CCLK, parents and students of all schools that have benefitted from your visit and activities in October and November 2011.

While we bid farewell to you all, we also say two little words that mean so much to us – “thank you”. Please extend our gratitude to the management and staff of Stenden College for making this visits a success. Our special thanks to Peter and Niels for their leadership.

We trust that your experience and activities in Gambia will help our teachers and students and will also be of benefit to you and your friends who may be looking forward to visiting Gambia in future. We look forward to receiving feedback by email when you evaluate the visit and the large group photo of all the visitors with your names written under to display in our offices or classrooms. You can develop it and give it to Bennie to bring in January

We appreciate every moment of your time with us and hope that you make Gambia your holiday destination in future like Bennie and also a British couple that has been our

guests for the past 15 years. In fact, every 5 years there is a big celebration in the community and the church for CCLK and this year's 15th anniversary of the CCLK will be celebrated in the community and the church 3rd – 5th February 2012.

Finally, we would be most grateful if you would be kind enough to consider a request by the CCLK to appeal to as many students of your college as possible to help fellow students of our schools with at least fifty euros (€50) every year to meet part of their school fees. Anyone who feels can do more is highly welcome. In January when our new building is ready, we will have at least 90 students. Every year the number will increase by 30 students as the six classrooms building Bennie is sponsoring is completed. This assistance from students of your college will help our students pay fees on time regularly so that we can acquire more qualified teachers and raise the standards of the school.

We trust that the visiting students and lecturers this year will help to drive this initiative and see it through.

Yours sincerely

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Richard Mendy', with a stylized flourish at the end.

Richard Mendy

For: CCLK